

Med orimliga förutsättningar

En beskrivning av arbetsmiljön i skolan
och förskolan

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning och slutsatser	4
Undersökningens huvudresultat	4
Krav från Sveriges Lärare	5
Bakgrund	6
Undersökning	7
Fysisk arbetsmiljö	7
Stress och arbetsbelastning	12
Arbetsmiljöproblem	14
Tystnadskultur	18
Hot och våld	19
Kompetensutveckling	20
Friska arbetsplatser	23
Metodbeskrivning	29
Referenser	31

Förord

Den här rapporten visar på skrämmande stora brister i lärares och förskollärares arbetsmiljö. Åtta av tio lärare och förskollärare upplever sin arbetsbelastning som hög. Det är oacceptabelt. Vi brukar ofta tala om vikten av att lärare får fokusera på sitt kärnuppdrag. Det är en förutsättning för att barn och elever ska kunna lära sig det de ska och för att kunna skapa ett hållbart yrke där förskollärare och lärare kan utvecklas. De resultat vi redovisar i rapporten tydliggör hur långt bort verkligheten är från den målbilden. Nästan nio av tio lärare menar att de gör annat som tar för mycket tid från deras huvudsyssla.

Vi har undersökt både den psykiska och fysiska arbetsmiljön för lärare och förskollärare för att få en helhetsbild över hur det ser ut för våra medlemmar. Resultaten är dessvärre inte oväntade. Vi vet sedan länge att den vanligaste anledningen till att lärare väljer att lämna läraryrket är just arbetsmiljön. Det är en utveckling som måste vändas och det snabbt. Lärares arbetsbelastning är orimlig och ökas på av dokumentationskrav, för stora undervisningsgrupper och för lite tid till planering, för- och efterarbete. En lärare i årskurs 4–6 berättar i rapporten: ”Stressen och tempot varje dag är helt orimlig. Jag är mycket oroad över min och mina kollegors hälsa. Krav på dokumentation smygs in men ingen arbetsuppgift tas bort.”

Denna lärare är inte unik. Nästan alla lärare som svarat på vår enkät menar att dokumentationskraven ökar arbetsbelastningen. Lärarna måste ges makten över sina arbetsuppgifter och själva få avgöra vilken dokumentation, utöver den styrdokumentet stipulerar, som är nödvändig.

Över hälften av Sveriges barngrupper i förskolan är för stora, och det ser tyvärr inte bättre ut i de andra skolformerna. 44 procent av lärarna svarar att för stora barn- och elevgrupper är ett av de största arbetsmiljöproblemen. Med det följer den stress som skapas när förutsättningarna att kunna se och möta barn och elevers behov försvåras. En lagstiftning för barn- och elevgruppers storlek och personaltäthet måste på plats snarast.

När det kommer till den fysiska arbetsmiljön är buller och höga ljudnivåer något som besvärar lärarna i hög utsträckning, särskilt i förskola, fritidshem och förskoleklass. Här är ändamålsenliga lokaler en förutsättning och något som huvudmän måste prioritera. Huvudmän måste säkra upp det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Politikerna kan inte fortsätta skära ned på skolväsendet och försvara dessa orimliga förutsättningar. Skarpa regleringar måste till så att förskollärare och lärare ges möjlighet att få fokusera på sitt kärnuppdrag: att undervisa.

Åsa Fahlén

Förbundsordförande, Sveriges Lärare

Johanna Jaara Åstrand

Förbundsordförande, Sveriges Lärare

Sammanfattning och slutsatser

Sveriges Lärare följer löpande utvecklingen av medlemmarnas arbetsmiljö. I maj 2023 genomfördes en undersökning riktad till lärare och förskollärare i skolväsendet. Syftet var att undersöka hela arbetsmiljön – både den fysiska i form av lokaler och temperatur, samt den psykiska i form av stress och arbetsbelastning. Lärarna och förskollärarna har även fått svara på frågor om hot och våld, tystnadskultur och i vilken utsträckning de har stöd från sin närmaste chef. Ett representativt urval på över 5000 lärare och förskollärare drogs från Sveriges Lärares medlemspanel. Svarsfrekvensen blev 46 procent.

Undersökningens huvudresultat

- Över åtta av tio lärare och förskollärare upplever att deras arbete innebär stor arbetsbelastning. Arbetsbelastningen är hög i samtliga skolformer. Närmare nio av tio anser att annat tar för mycket tid från deras huvudsyssla.
- När lärarna och förskollärarna lyfter de största arbetsmiljöproblemen kommer den höga arbetsbelastningen högst i rangordning, följt av för stora barn-/elevgrupper, höga ljudnivåer och dokumentationskrav.
- En av fem lärare och förskollärare överväger ofta att byta yrke. Av dessa upplever i stort sett samtliga att arbetsbelastningen är stor.
- Närmare hälften av lärarna och förskollärarna anser att temperatur och ventilation i lokalerna fungerar dåligt, var fjärde anser att skicket på lokaler och inredning är dåligt.
- Var fjärde anser att undervisningslokalerna inte är ändamålsenliga. Lärare i fritidshem har i störst utsträckning svarat att lokalerna inte är anpassade för ändamålen.
- Över nio av tio anser att dokumentationskraven ökar arbetsbelastningen. Endast en tredjedel svarar att dokumentationskraven underlättar arbetet.
- Tre av fyra besvärar ofta av buller/höga ljudnivåer. Andelen är högst bland förskollärare och lärare som arbetar med yngre barn.
- Över en tredjedel instämmer helt eller delvis i att de känner en rädsla att prata öppet om problem på arbetsplatsen.
- Sex av tio har under det senaste året blivit utsatta för våld eller hot om våld. Att bli utsatt för fysiskt våld är vanligast i arbetet med yngre barn, men förekommer även i gymnasieskolan.
- I genomsnitt har lärare och förskollärare endast fått 22 timmar kompetensutveckling under föregående år. Anledningen till att de inte deltagit i mer kompetensutveckling är att de inte haft tid, eller att den som har erbjudits inte har känts relevant.
- Över hälften svarar att det bedrivs systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen. När systematiskt arbete bedrivs är den upplevda arbetsbelastningen betydligt lägre. Lärare och förskollärare som svarar att de har möjlighet att vara med och påverka i det som bestäms på arbetsplatsen och som får stöd och hjälp från sin chef att prioritera i arbetsuppgifter har lägre arbetsbelastning än dem som svarar nej på de påståendena.

Krav från Sveriges Lärare

- **Reglera faktorer som undervisningstid, tid för planering samt för- och efterarbete, minimibemanning, lärar- och förskollärartäthet samt elev-/barngruppsstorlekar.** Alla dessa faktorer påverkar lärarnas och förskollärarnas möjlighet att lära barnen/eleverna det som de enligt läroplanen ska lära sig. Det måste finnas ett rimligt tak för antalet barn/elever per klass/grupp så att undervisning kan uppfylla läroplanens intentioner och att studiero kan upprätthållas. Vid för stora grupper riskerar det snarare handla om förvaring av barn/elever och risken är stor för minskad studiero och ökad risk för hot och våld.
- **Lärarna och förskollärare ska endast behöva utföra den dokumentation som styrdokumentet kräver, all övrig dokumentation avgörs av lärarna/förskollärarna själva.** Undersökningen visar tydligt att dagens dokumentationskrav medför merarbete och ökar arbetsbelastningen i betydligt större grad än den underlättar lärares och förskollärares arbete.
- **Rätten till kompetensutveckling måste uppfyllas enligt avtal och regleras.** Arbetsinnehållet behöver anpassas så att tid för fortbildning och kompetensutveckling säkras inom den reglerade arbetstiden. Lärare och förskollärare måste få makten över innehållet i sin fortbildning och kompetensutveckling, och ges goda förutsättningar att delta i den.
- **Säkra upp det systematiska arbetsmiljöarbetet.** Ge lärare och förskollärare rätt förutsättningar för att klara kärnuppdraget – arbetsbelastningen måste minska! Alla arbetsgivare måste följa arbetsmiljöregelverket och säkerställa att det är en god arbetsmiljö genom att undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp arbetsmiljöproblem.
- **Tillgång till ändamålsenliga, anpassade och välrustade lokaler samt utomhusmiljöer måste lagstadgas.** Tillgången på ändamålsenliga lokaler måste skärpas, särskilt när förutsättningarna för att bedriva undervisning ser så olika ut mellan olika skolor och förskolor. Förbättra den fysiska arbetsmiljön genom välhållna lokaler som säkerställer goda arbetsförhållande vad gäller exempelvis, ljud, ljus, luft och städning. Säkerställ en fungerande digital arbetsmiljö. Det krävs nationella regleringar för att säkerställa likvärdiga förutsättningar för alla skolor och förskolor.

Bakgrund

Den vanligaste anledningen till att lärare väljer att lämna skolan är arbetsmiljön. Det gäller såväl för grundskole-, gymnasie- som komvuxlärare (SCB, 2023). Det som har bidragit till att de har lämnat yrket är arbetsbelastning, stress och förväntningar från vårdnadshavare, många administrativa uppgifter, små möjligheter att styra över arbetsituationen och för stora elevgrupper. Över fyra av tio grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare har besvär i arbetet, till följd av andra förhållanden i arbetet än olyckshändelser. Det är dubbelt så många jämfört med andelen i samtliga yrken. För hög arbetsbelastning är den vanligaste orsaken till besvären (Arbetsmiljöverket, 2023). Den rådande och omfattande bristen på lärare och förskollärare (Skolverket, 2021) påverkar inte bara arbetsbelastningen för dem som arbetar, utan även verksamheten. Sveriges Lärares longitudinella undersökning från 2023 visar att över åtta av tio förskollärare som upplever brist på utbildad personal anser både att det medför högre arbetsbelastning och att kvaliteten i undervisningen påverkas (Sveriges Lärare, 2023:1).

Några av de största utmaningarna för lärare i fritidshem är stora elevgrupper och att lokalerna inte är anpassade efter verksamheten (Läraryrket, 2018). Närmare nio av tio lärare i fritidshem upplever att storleken på elevgrupperna påverkar undervisningen på så sätt att de inte hinner se varje elev och åtta av tio anser att de elever som behöver hjälp inte får den hjälp de behöver (Sveriges Lärare, 2023:2). Vidare försvårar de stora barngrupperna i förskolan förskollärares undervisningsansvar och hälften av förskollärarna upplever att de inte hinner med sitt förskolläraryrke (Läraryrket, 2020).

Även om arbetsbelastningen är ett av de största arbetsmiljöproblemen i skolan och förskolan, finns många andra faktorer som påverkar den upplevda arbetsmiljön. Till exempel den fysiska arbetsmiljön i form av lokaler och ventilation, om personer tvingas utstå hot eller våld i arbetet eller om det råder tystnadskultur på arbetsplatsen. En rapport från 2018 visar att var femte lärare tycker att tillgången till ändamålsenliga lokaler är ganska eller mycket dålig (Skolverket, 2019). Andelen lärare och förskollärare som har utsatts för hot eller våld är betydligt högre i jämförelse med hur det ser ut i andra yrken (Arbetsmiljöverket, 2021). 36 procent av grundskollärare har exempelvis upplevt hot eller våld under 2021, medan motsvarande andel i alla yrken med liknande utbildningsnivå var 14 procent. En undersökning om tystnadskultur (Sveriges Lärare, 2023:3) visar att lärare inte vågar prata öppet om problem i verksamheten. En tiondel i kommunal och privat vinstdrivande verksamhet instämmer helt i den rädslan, och cirka en tredjedel säger att det stämmer delvis.

Arbetsmiljölagen (Arbetsmarknadsdepartementet ARM, 1977) kräver att det finns ett systematiskt arbetsmiljöarbete på alla arbetsplatser och som innefattar hela organisationen. Arbetsgivaren ska förebygga olycka och ohälsa genom att kontinuerligt följa fyra steg: undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp. Det finns också krav i skollagen att varje förskola, skola och huvudman ska arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet. (Utbildningsdepartementet, 2010).

I tider av nedskärningar (Sveriges Lärare, 2023:4) innebär det stora utmaningar för arbetsmiljön på skolor och förskolor. När medarbetare riskerar att få ökad belastning i arbetet är det viktigt att ha ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete. Den här undersökningen kommer att belysa dagsläget gällande arbetsmiljön i alla skolformer, men också visa betydelsen av ett fungerande arbetsmiljöarbete ute på arbetsplatserna.

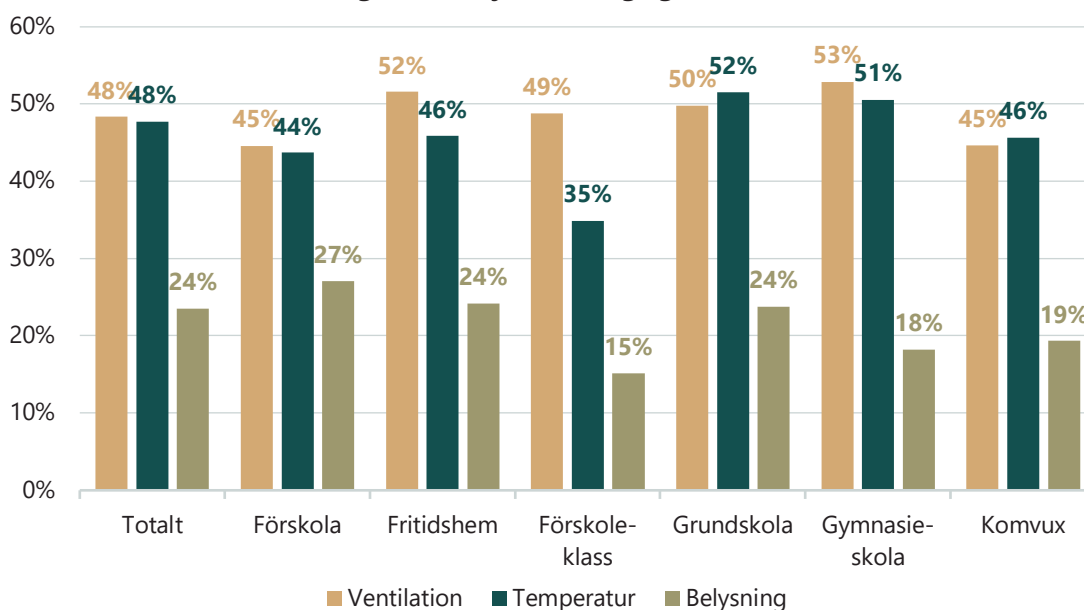
Undersökning

Arbetsmiljöundersökningen genomfördes i maj 2023 och skickades till närmare 5 100 lärare och förskollärare. Svarefrekvensen blev 46 procent. Urvalet är representativt gentemot fördelningen av anställda i skolväsendet. I totalsiffran ingår således även de skolformer som är för små för att kunna särredovisas (anpassad skola, specialskola och sameskola). Vissa frågor har inte ställts till alla skolformer eller befattningar. Som grund presenteras resultaten per skolform, och vid behov presenteras mer detaljerade resultat i text eller diagram.

Fysisk arbetsmiljö

I detta avsnitt redovisas vad lärare och förskollärare anser om den fysiska arbetsmiljön, utifrån olika parameter som exempelvis ventilation och temperatur, men även skicket på lokalerna och hur anpassade de är utifrån den undervisning som ska bedrivas. Totalt anser hälften att ventilation och temperatur är ganska eller mycket bra, varav cirka 5–10 procent svarar att de är mycket bra (diagram 1). Tre av fyra anser att belysningen är bra, varav en fjärdedel upplever att belysningen är mycket bra. Lärare i årskurs 7–9 har sämst resultat gällande ventilation och temperatur, då sex av tio svarar att inomhusklimatet är ganska eller mycket dåligt.

Diagram 1. Andel som tycker att inomhusklimatet är ganska/mycket dåligt gällande:

Strax över hälften anser att skicket på lokaler och inredning (tex stolar och skrivbord) är ganska bra eller mycket bra (diagram 2). I komvux svarar tre av fyra att skicket på lokalerna är bra, varav en fjärdedel upplever dem som mycket bra. En av fem lärare i fritidshem och förskoleklass upplever skicket på lokalerna som mycket dåligt. Några lärare beskriver problemet med bristande fysisk arbetsmiljö:

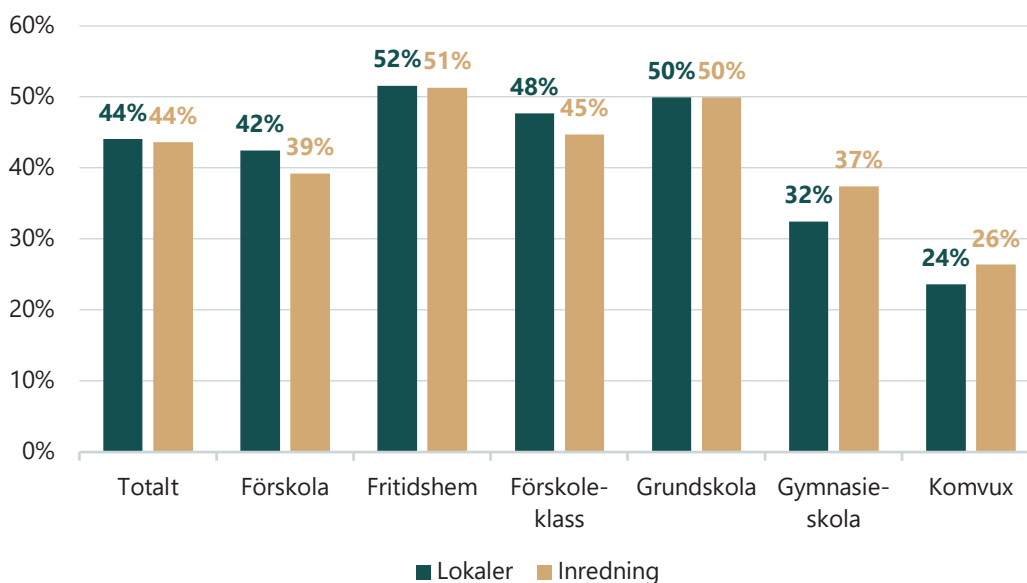
”Lokaler som är slitna och ovårdade tar ner triuselsen och ger en känsla av att vi inte är så viktiga”

— Grundskollärare årskurs 7–9

”Tycker att det största problemet är att man trycker in för många elever i för små och trånga lokaler. Matsalen är ett stort problem. Det är en mycket påfrestande miljö, speciellt för elever med NPF-problematik.”

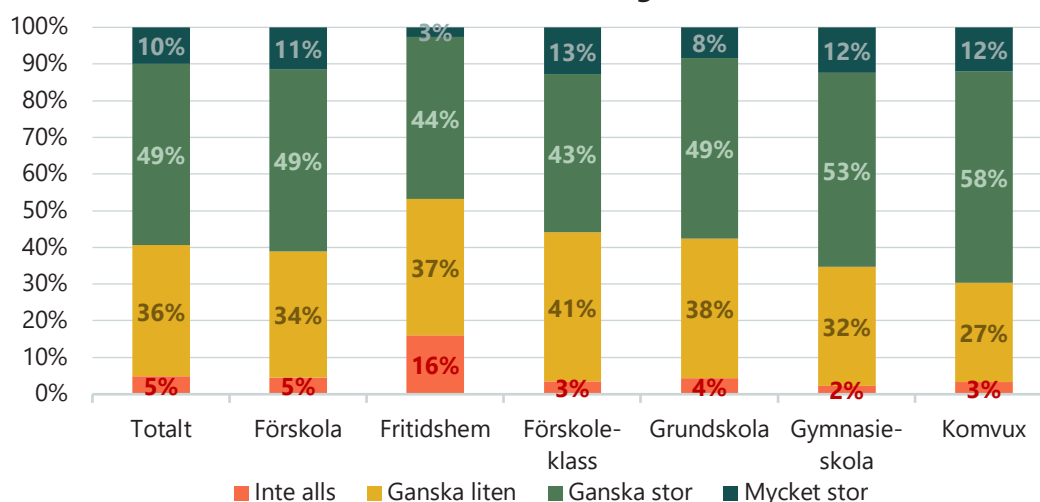
— Gymnasielärare i allmänna ämnen

Diagram 2. Andel som upplever att skicket på lokaler och inredning är ganska/mycket dåligt

Över fyra av tio lärare och förskollärare anser att undervisningslokalerna i låg utsträckning eller inte alls är ändamålsenliga (diagram 3). Hela 16 procent av lärarna i fritidshem anser att lokalerna inte alls är ändamålsenliga. Längre fram i avsnittet om arbetsmiljöproblem listar lärare i fritidshemmet att dåligt anpassade lokaler är ett av deras största arbetsmiljöproblem.

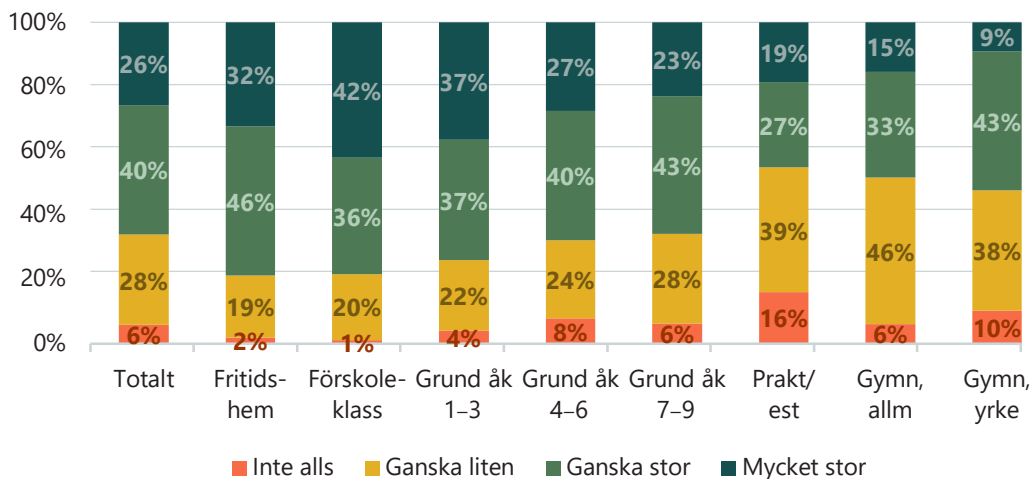
Diagram 3. Andel som upplever att undervisningslokalerna är ändamålsenliga

Två av tre lärare svarar att de har ganska eller mycket stora behov att dela upp klassen (diagram 4). Störst behov har lärare i förskoleklass och fritidshem där närmare åtta av tio angett att

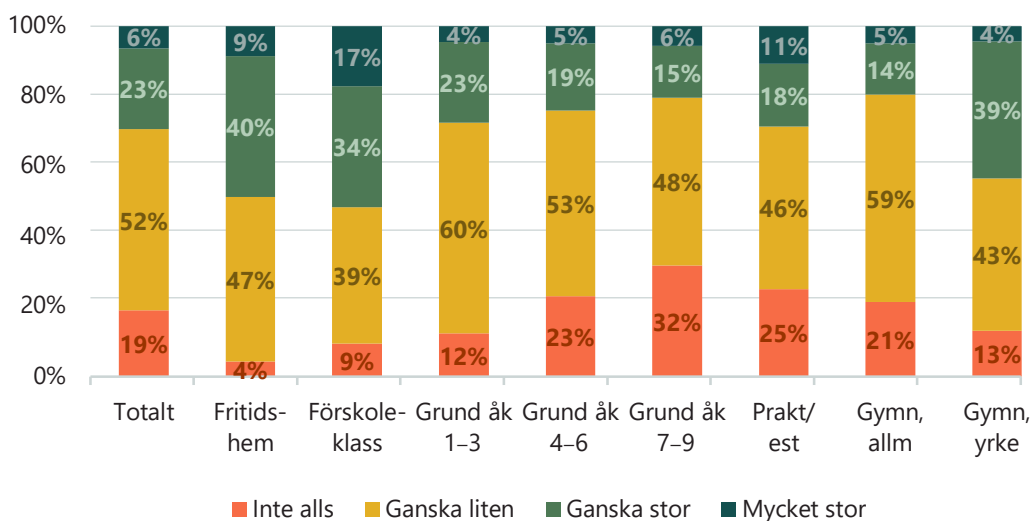
behovet finns. Av dessa svarar dock endast hälften att möjligheten att dela upp gruppen/klassen finns (diagram 5). Två av tre grundskollärare i årskurs 7–9 har behov av att dela upp klassen, och samtidigt uppper närmare en av tre att möjligheten inte alls finns.

Diagram 4. Andel som har behov av att dela upp klassen efter skolform/befattning

Anm: Redovisas per befattning för att visa på skillnader mellan tjänster. Frågan är ej ställd till skolformerna förskola och komvux.

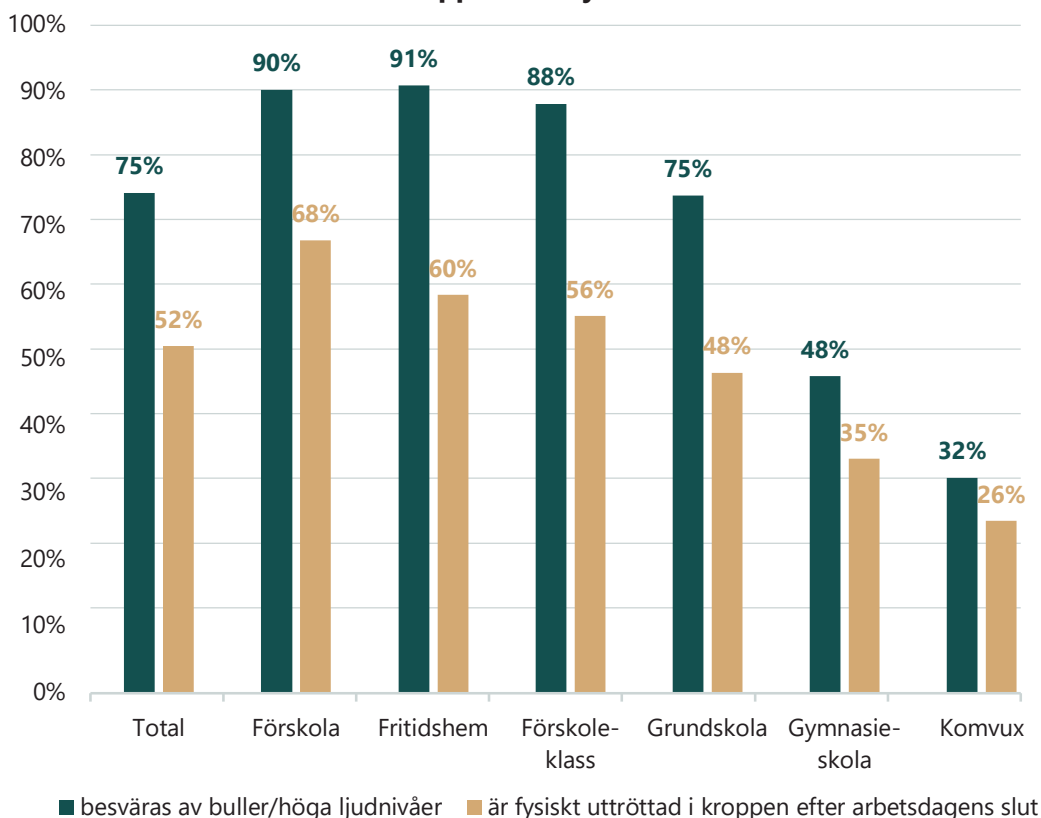
Diagram 5. Andel som har möjlighet att dela upp klassen vid behov

Anm: Resultaten gäller endast dem som har ganska/mycket stora behov. Med möjlighet att dela upp gruppen/klassen menas att det både lokalmässigt och personalmässigt finns möjlighet att göra det. Redovisas per befattning för att visa på skillnader mellan tjänster. Frågan är ej ställd till skolformerna förskola och komvux.

Tre av fyra lärare och förskollärare besväras ofta av buller/höga ljudnivåer (diagram 6). Endast en tiondel svarar att de höga ljudnivåerna besväras dem en gång i månaden eller mer sällan. Två av tre förskollärare och lärare i fritidshemmet svarar att ljudnivån är besvärande varje dag. Över hälften av förskollärarna och lärarna är fysiskt uttröttade i kroppen efter arbetsdagens slut, till exempel av tunga lyft eller dålig ergonomi. Över en fjärdedel av förskollärarna svarar att de är fysiskt uttröttade varje dag.

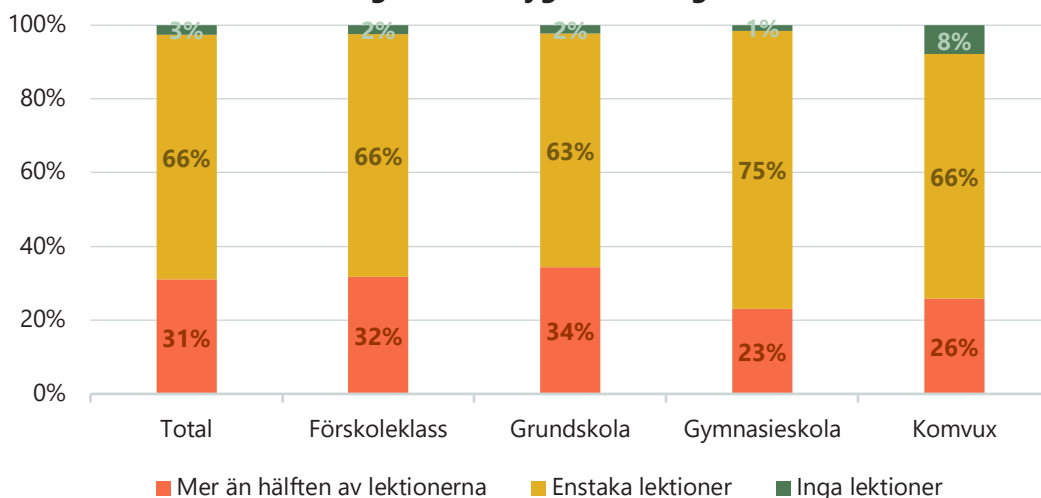
Diagram 6. Andel som ofta (varje dag/flera gånger i veckan) upplever följande:

Anm: Med fysiskt uttröttad menas exempelvis trött av tunga lyft eller dålig ergonomi.

Endast några enstaka procent av alla lärare upplever aldrig att undervisningen störs av krånglande teknik (diagram 7). Närmare en tredjedel svarar att tekniken stör undervisningen hälften av lektionerna eller mer, varav en tiondel svarar att det sker under de flesta lektioner eller under samtliga.

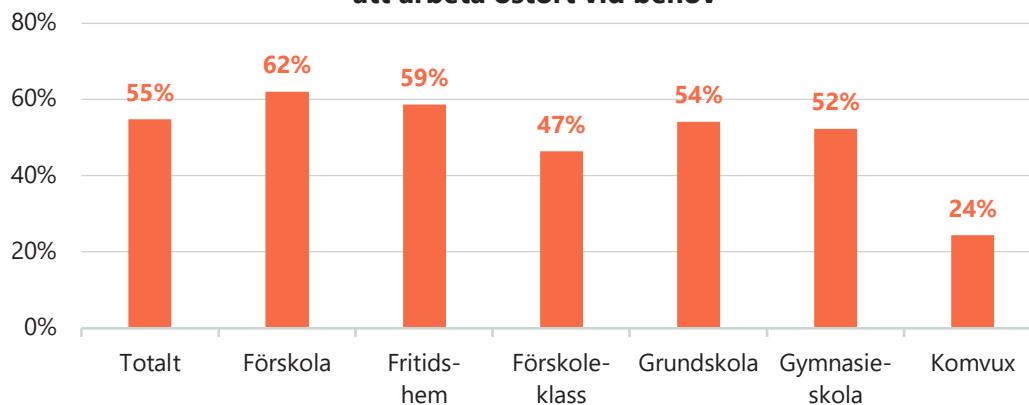
Diagram 7. Andel som upplever att de störs av digitala verktyg som krånglar

Anm: Frågan ej ställd till skolformerna förskola och fritidshem.

Av alla lärare och förskollärare svarar endast en procent att de inte har behov att arbeta ostört. Över hälften svarar dock att de i liten utsträckning eller inte alls har möjligheten att arbeta ostört vid behov (diagram 8). Lärare i förskolan och i grundskolans årskurs 7–9 svarar i störst utsträckning att de inte har möjlighet att arbeta ostört – över sex av tio svarar att de i ganska liten utsträckning eller inte alls kan göra det.

Diagram 8. Andel som i liten utsträckning/inte alls har möjlighet att arbeta ostört vid behov

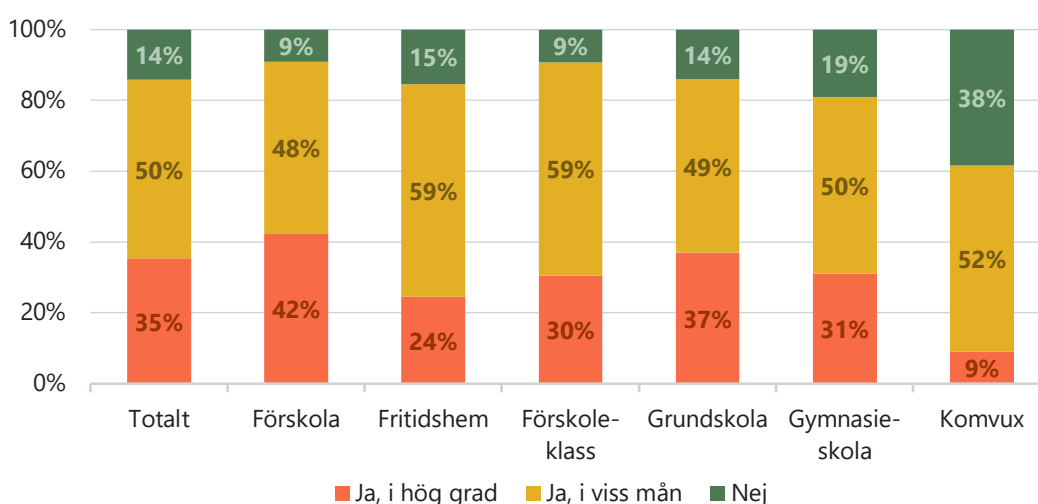

Stress och arbetsbelastning

85 procent av lärarna och förskollärarna upplever i hög grad eller i viss mån att de har alldeles för mycket att göra (diagram 9). Andelen är högst inom förskolan och grundskollärare i årskurs 1–3, där nio av tio svarar att arbetsbelastningen är stor. Dessa resultat kan jämföras mot Arbetsmiljöverkets undersökning som ställer samma fråga till andra yrken utöver läraryrken. 2021 uppgav 38 procent av grundskollärarna att de i hög grad hade för hög arbetsbelastning, medan andelen bland samtliga yrken var 21 procent (Arbetsmiljöverket, 2021).

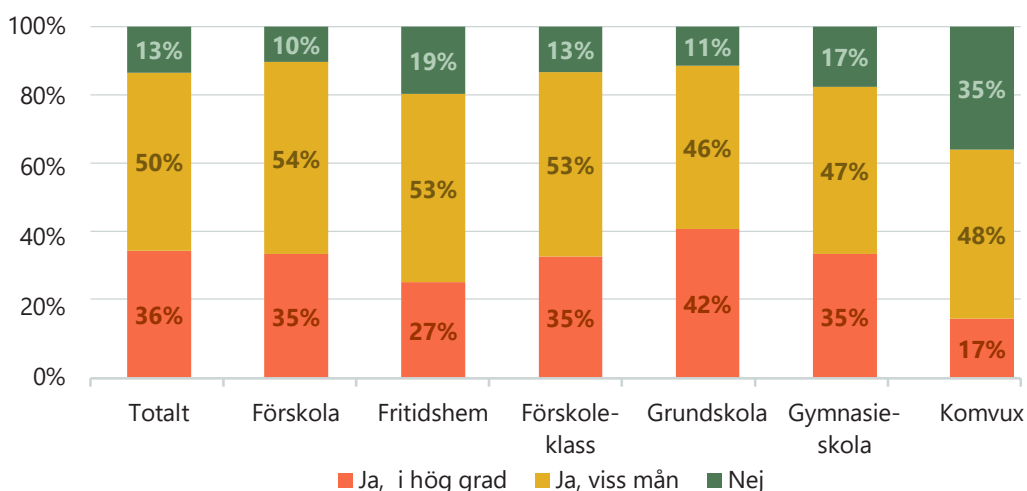
En lärare i fritidshem beskriver den höga arbetsbelastningen: *”Jag har ett heltidsschema men täcker upp för sjuk personal under skoltid och fritidstid då det inte finns vikarie. Arbetsbelastningen är därför extrem hög periodvis. Planeringen försvinner vilket gör arbetet otillfredsställande”*.

Diagram 9. Andel som upplever att arbetet innebär stor arbetsbelastning

86 procent svarar att andra arbetsuppgifter tar för mycket tid från det de huvudsakligen är anställda för att göra (diagram 10). I Arbetsmiljöverkets statistik från 2021 uppgick andelen grundskollärare som upplevde den känslan till 71 procent, vilket kan jämföras med 36 procent för samtliga yrken (Arbetsmiljöverket, 2021).

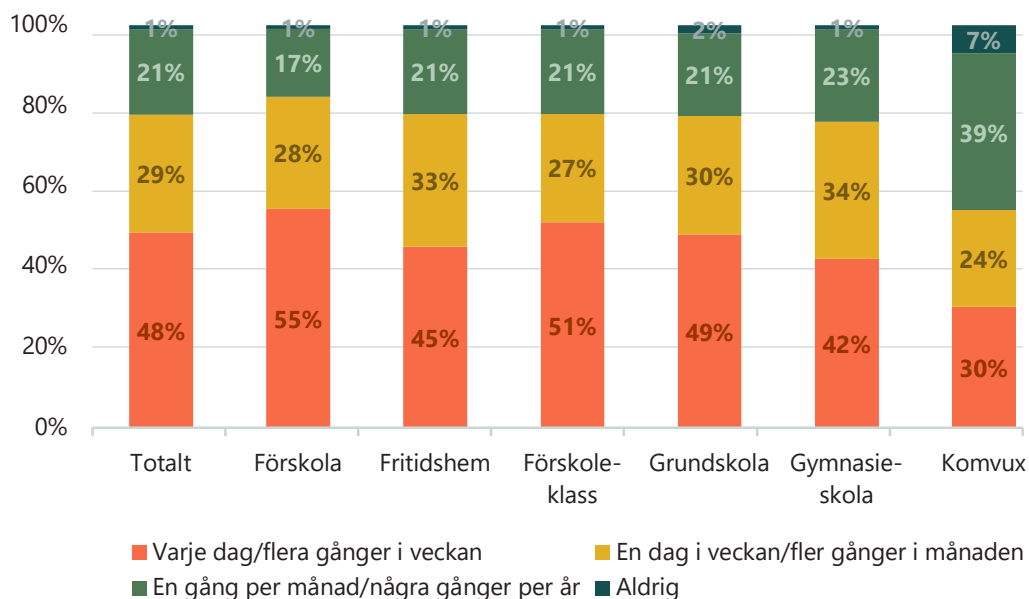
Diagram 10. Andel som upplever att andra arbetsuppgifter tar för mycket tid från det de huvudsakligen är anställda för att göra

I enkäten exemplifierar en gymnasielärare vad det kan handla om: ”Att som lärare förväntas jag hjälpa till med alla andra skolpersonalens arbetsuppgifter. Tex möblera om salarna inför prov, fylla i och skriva ut betygskataloger. Dela ut SL kort, bokutlåning/ bokåterlämning, dela ut påminnelseblanketter från biblioteket”.

En lärare i högstadiet beskriver att mycket av arbetstiden går till att vara stödperson: ”Elever med olika typer av psykisk ohälsa gör att mycket arbetstid går till att vara nån typ av stödperson och ha kontakt med vårdnadshavare, socialtjänst och BUP”.

Diagram 11. Andel som känt sig stressade under de senaste tolv månaderna

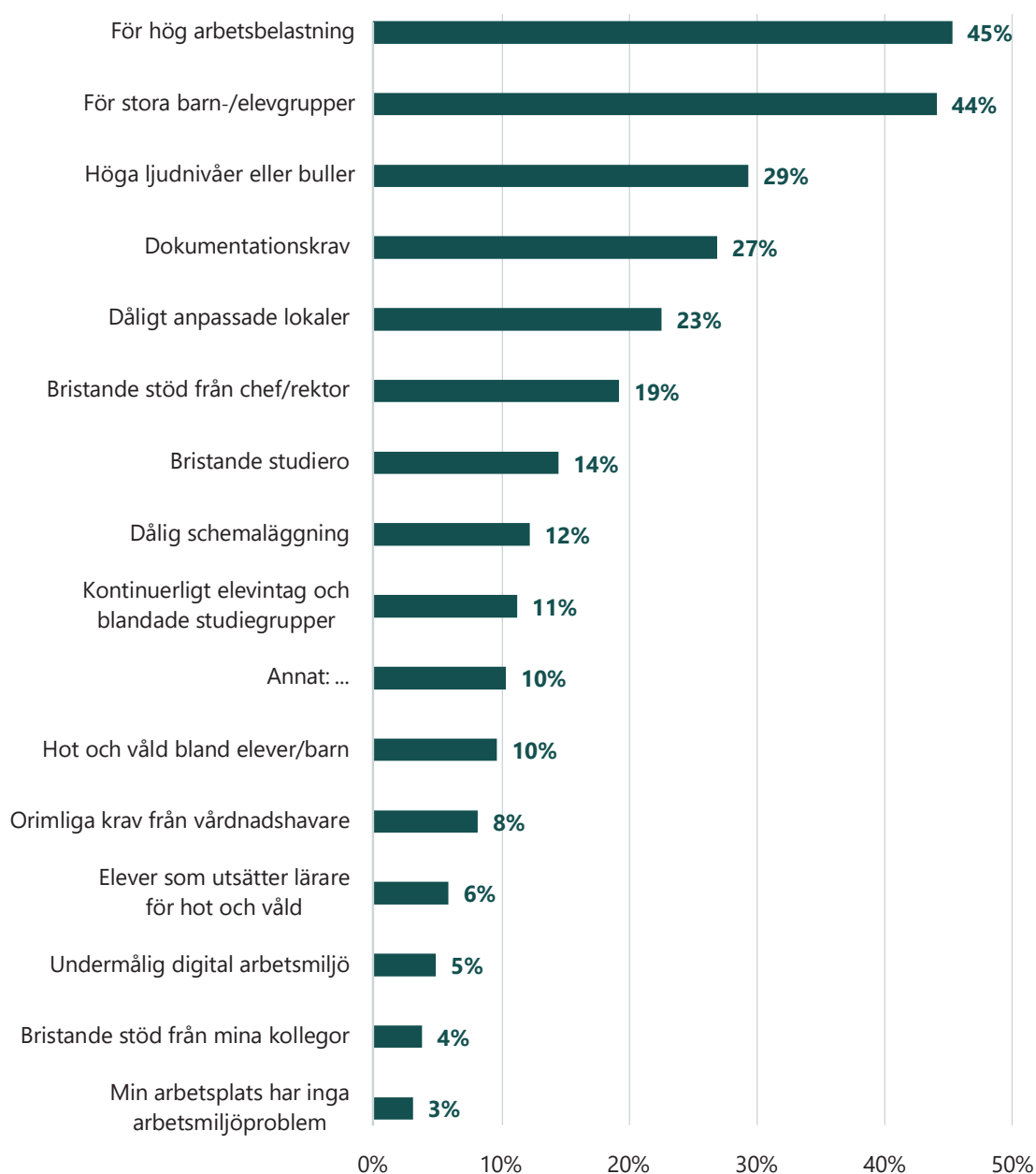

Endast en procent av lärarna och förskollärarna svarar att de aldrig känt sig stressade under det senaste året (diagram 11). En av fem svarar att känslan uppstått så sällan som några gånger per år upp till en gång per månad. Hälften svarar att de känt sig stressade över flera gånger i veckan, varav en tiondel svarar att det händer varje dag.

Arbetsmiljöproblem

Enligt lärarna och förskollärarna är de största arbetsmiljöproblemen arbetsbelastningen, för stora barn- och elevgrupper samt för höga ljudnivåer och dokumentationskrav (diagram 12). En tiondel svarar annat och det handlar framför allt om att barn och elever inte får det stöd de har rätt till. Andra exempel som nämns är avsaknad av vikarier/personal, nedskärningar, för lite planeringstid och att inte få tid eller möjlighet till återhämtning. Tidigare undersökningar (Lärarnas Riksförbund, 2021) riktade till grund- och gymnasieskolan visar på motsvarande problembild när det gäller arbetsmiljön, där hög administrativ arbetsbelastning lyfts ut som det enskilt största problemet.

Diagram 12. Andel som svarar att de tre största arbetsmiljöproblemen på arbetsplatsen är följande:

Anm: De svarande kunde ange upp till tre alternativ.

I tabell 1 framgår de tre högst rangordnade arbetsmiljöproblemen per skolform. Ju yngre barn/elever desto vanligare är det största arbetsmiljöproblemet för stora barn-/elevgrupper. Arbetsbelastningen är det största arbetsmiljöproblemet i grund- och gymnasieskolan, medan det i komvux är det kontinuerliga intaget av nya elever samt blandade studiegrupper.

Tabell 1. Största arbetsmiljöproblemet

	Förskola	Fritidshem	Förskoleklass	Grundskola	Gymnasieskola	Komvux
1	För stora barn/elevgrupper	För stora barn/elevgrupper	För stora barn/elevgrupper	För hög arbetsbelastning	För hög arbetsbelastning	Kontinuerligt elevintag och blandade studiegrupper
2	För hög arbetsbelastning	Höga ljudnivåer eller buller	För hög arbetsbelastning	För stora barn/elevgrupper	Dokumentationskrav	För hög arbetsbelastning
3	Höga ljudnivåer eller buller	Dåligt anpassade lokaler	Höga ljudnivåer eller buller	Dokumentationskrav	För stora barn/elevgrupper	Bristande stöd från chef/rektorer

I undersökningen fick lärarna och förskollärarna även beskriva arbetsmiljöproblemen med egna ord. Citaten nedan visar både att det rör sig om olika problem för olika befattningar/skolformer, men också hur det påverkar lärarna/förskollärarna av att inte ha rätt förutsättningar eller kunna räkna till på det sätt de önskar för barnen/eleverna.

”Alldeles för stor barngrupp och dessutom flera barn med olika svåra speciella behov som kräver egen personal men vi får ingen mer personal. Otroligt hög ljudnivå eftersom barngruppen är så stor. Tid för planering och dokumentation och reflektion försvinner till annat vilket gör att kvalitet på undervisningen markant sjunker.”

— Förskollärare

”Det är svårt att räkna till när man är tre personal på 40 stycken 6–7 åringar och man dessutom ska anpassa efter olika barns behov”

— Lärare i fritidshem

”Det är tärande i själen att inte räkna till för de elever som försöker sitt bästa men inte lyckas utan det lilla extra de behöver men som jag inte har möjlighet att ge”.

— Lärare i årskurs 1–3

”Stressen och tempot varje dag är helt orimlig. Jag är mycket oroad över min och mina kollegors hälsa. Krav på dokumentation smygs in men ingen arbetsuppgift tas bort.”

— Lärare i årskurs 4–6

”Arbetstimmarna/undervisningstimmarna och elevantalet i mina grupper har ökat för min del. Nu upplever jag det tufft att hinna med planering och efterarbete. Tex. Rätta tentor får jag göra på min fritid”.

— Lärare i årskurs 7–9

”Undervisningstiden är för stor, hinner inte med att förbereda och underhålla min sal, vilket hela tiden får följd effekter. Salen är i dåligt skick. Riskbenägna elever skapar ofta stress och förstör studieron”

— Slöjdlärare i grundskolan

”Orimliga krav från vårdnadshavare – de sätter agendan, beställer hur det ska vara för sina barn. För hög arbetsbelastning – jag gör ofta 3 arbetsuppgifter samtidigt. För stora barn/elev-grupper – vi hinner inte med alla elever”

— Speciallärare i grundskolan

”Jag känner mig aldrig tillräcklig. Eleverna som inte går godkänd nivå i kursen förväntas klara sig trots att mina anpassningar och mitt stöd inte hjälper. Jag vill sluta vara lärare för att jag är oändligt trött på att alltid sätta mitt arbete före mitt eget privatliv. Arbetet och eleverna är det enda jag kan tänka på om dagarna och när det är lov är jag helt slut men hinner inte vila ut.”

— Gymnasielärare i allmänna ämnen

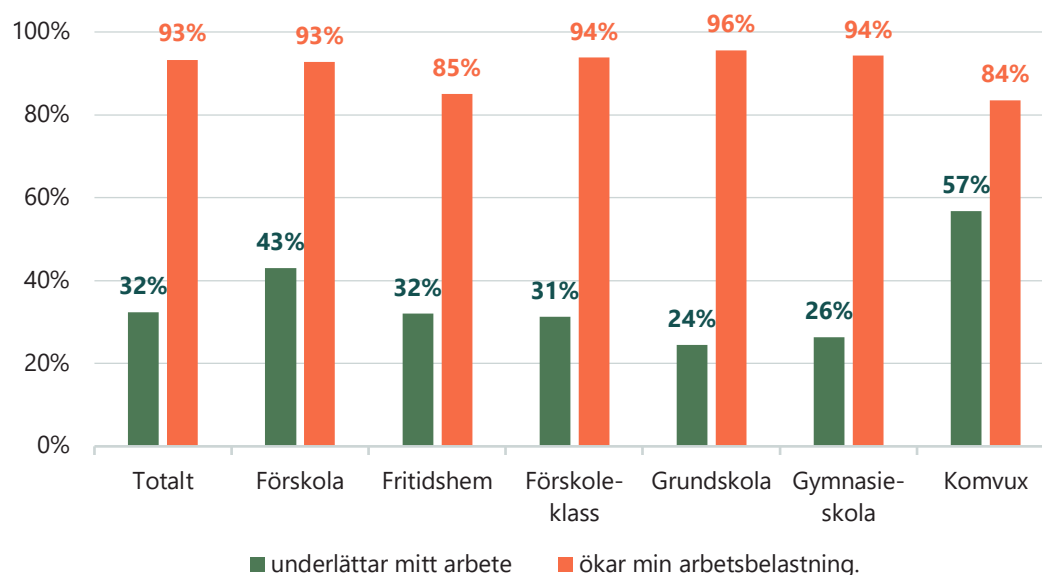
”Samvetsstress då för många elever har för stort stödbehov utan att få tilläggsbelopp eller särskilt stöd. Problematisk frånvaro, psykisk ohälsa och bristande förkunskaper i kombination med kurser vars lektioner tickar på. Svårt att få elever med hög frånvaro på banan igen. Det blir mycket obetald övertid för främst den senare gruppen.”

— Gymnasielärare i yrkesämnen

”Marknaden har slukat hela Komvux och infört sina principer där vinsten är ett incitament som stjul fokus från det egentliga skoluppdraget: att skapa maximala förutsättningar för lärande”

— Lärare i komvux

Diagram 13. Andel som instämmer (helt eller delvis) i att dokumentationskraven:

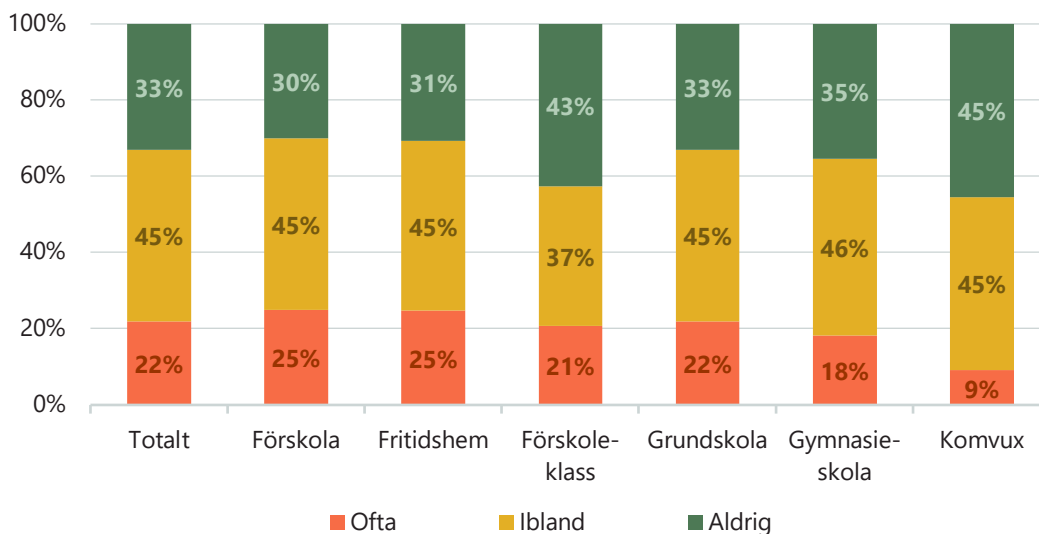

Av diagram 12 framgår att 27 procent anser att dokumentationskraven är ett av de största arbetsmiljöproblemen. I undersökningen tillfrågades lärare och förskollärare i vilken utsträckning de upplever att dokumentationskraven underlättar deras arbete. En tredjedel instämmer i påståendet att dokumentationskraven underlättar arbetet (diagram 13). Av dessa instämmer endast tre procent helt i påståendet. Inom komvux är andelen något högre, nämligen 14 procent. SFI-lärare är den befattning som i störst utsträckning anser att dokumentationskraven underlättar arbetet, då över hälften instämmer helt eller delvis.

En tydlig majoritet – över nio av tio – anser att dokumentationskraven ökar deras arbetsbelastning. Andelen är hög inom samtliga skolformer – från 84 procent inom komvux till 96 procent i grundskolan.

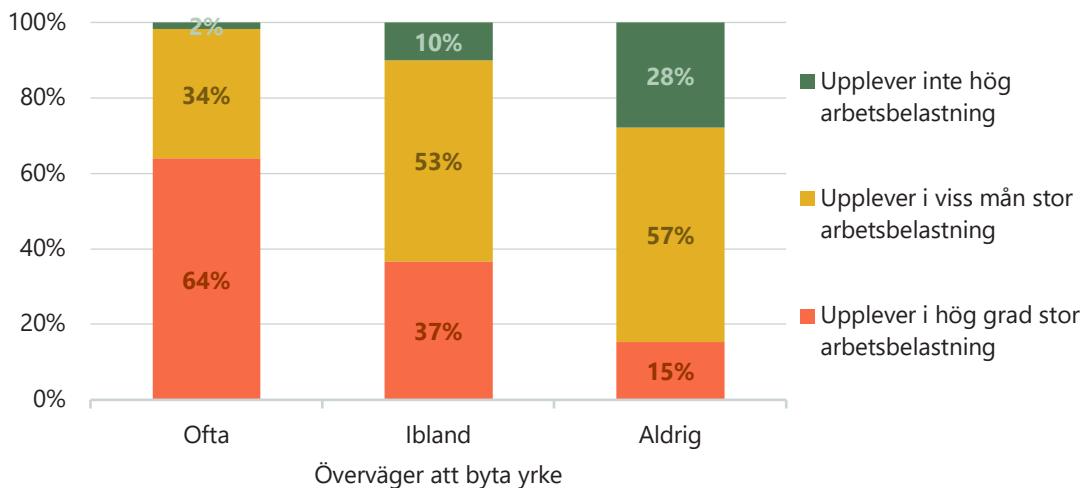
Den höga arbetsbelastningen kan driva lärarna och förskollärarna till att lämna yrket (SCB, 2023). Cirka en av fem överväger ofta (en gång i veckan eller mer) att byta yrke (diagram 14). En tredjedel har aldrig övervägt att byta yrke under de senaste 12 månaderna, och resterande svarar att det händer ibland (några gånger i månaden eller mer sällan). Andelen är likartad oavsett skolform, förutom förskoleklass och komvux där andelen som svarar aldrig är något högre.

Diagram 14. Andel efter hur ofta de har övervägt att byta yrke under de senaste tolv månaderna

Av dem som ofta överväger att byta yrke svarar 64 procent att de i hög grad upplever stor arbetsbelastning (diagram 15). Endast 2 procent upplever inte stor arbetsbelastning. Motsvarande, bland dem som aldrig överväger att byta yrke, upplever endast 15 procent att arbetsbelastningen i hög grad är stor. Närmare en tredjedel upplever inte stor arbetsbelastning.

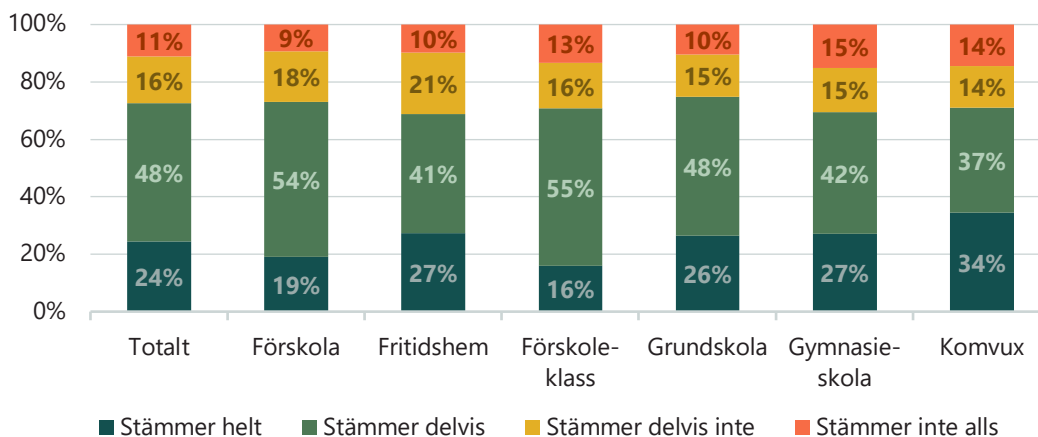
Diagram 15. Andel som har övervägt att byta yrke under de senaste tolv månaderna efter upplevd arbetsbelastning

Tystnadskultur

Sju av tio lärare och förskollärare instämmer helt eller delvis i att det kan prata öppet om problem på arbetsplatsen (diagram 16). En tiondel svarar dock att det inte stämmer alls och det är i stort sett lika vanligt förekommande i alla skolformer.

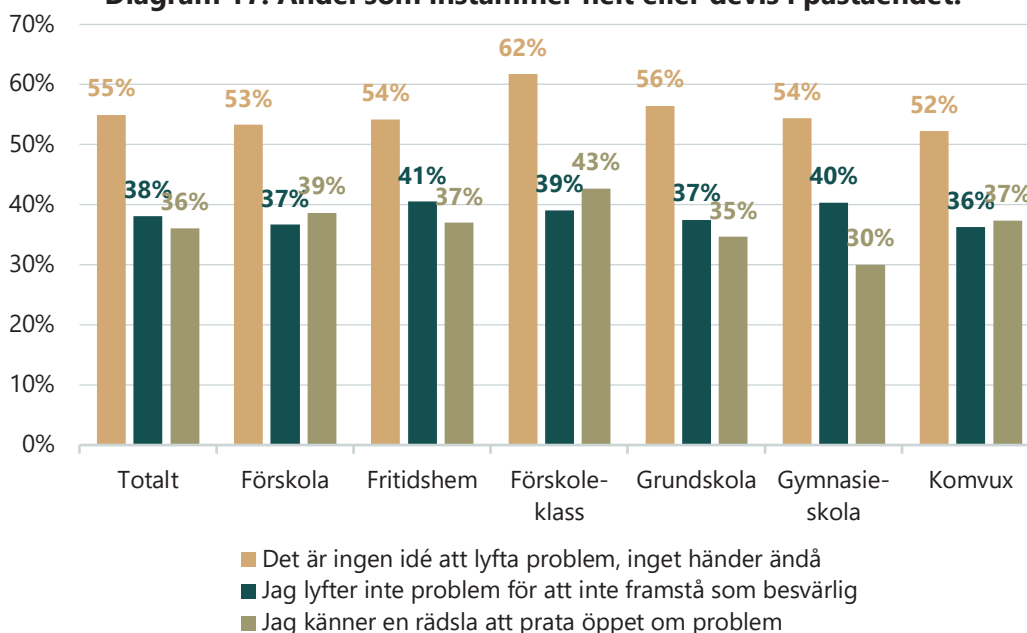
Diagram 16. Andel som instämmer i påståendet "Vi kan prata öppet om problem, vi har högt i tak"

Över hälften instämmer helt eller delvis i att det är ingen idé att lyfta problem, eftersom det ändå inte händer något (diagram 17). Närmare fyra av tio svarar att de inte lyfter problem, för att inte vara besvärliga och nästan lika stor andel känner en rädsla att prata öppet om problem. Andelen som instämmer i dessa tre påståenden är likartad oavsett skolform. Närmare en tiondel instämmer helt i att de känner en rädsla att prata öppet om problem.

En lärare i förskoleklass beskriver situationen på sin arbetsplats: *"Upplever att det är tystnadskultur. Det ska inte luftas upp och åtgärdas utan dämpas och döljas. Har inte sett någon förändring till åtgärd framåt under hela läsåret"*

Diagram 17. Andel som instämmer helt eller delvis i påståendet:

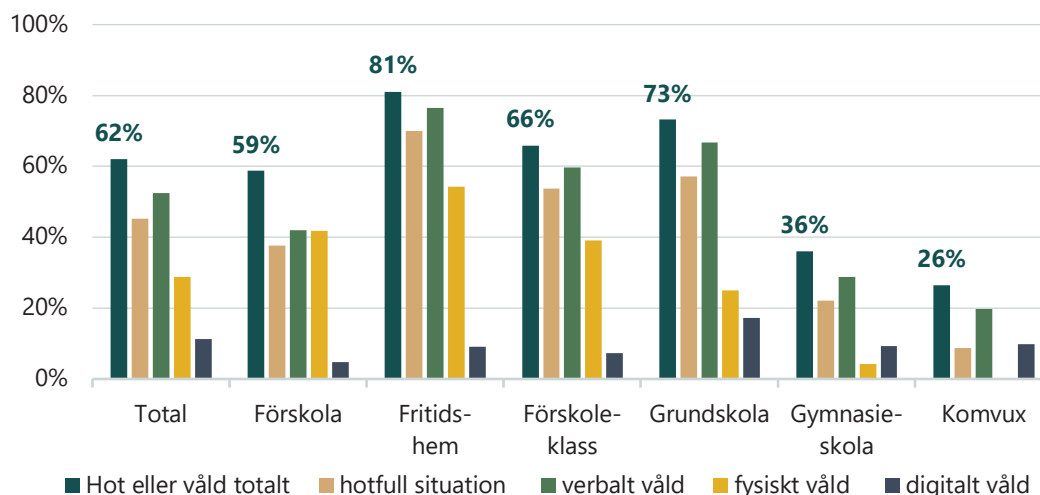

Hot och våld

I undersökningen fick lärare och förskollärare ta ställning till om de någon gång under de senaste 12 månaderna har upplevt våld eller hot om våld. En definition av hot och olika typer av våld följer nedan. Totalen i diagram 18 ska tolkas utifrån att personerna har upplevt någon av de definierade typerna.

- **Hotfull situation:** t.ex. att någon betar sig aggressivt, har sönder saker eller är allmänt hotfull
- **Verbalt våld:** t.ex. att någon har skrikit/sagt hotfulla, kränkande, nedvärderande eller obehagliga saker
- **Fysiskt våld:** t.ex. blivit knuffad, riven, spottad på eller fått slag
- **Digitalt våld:** t.ex. via mejl, meddelanden har någon skrivit hotfulla, kränkande, nedvärderande eller obehagliga saker)

Diagram 18. Andel som upplevt våld eller hot om våld under de senaste tolv månaderna

Lärare i fritidshem och grundskollärare har i störst utsträckning upplevt våld eller hot om våld, totalt sett. De befattningar som i störst utsträckning upplevt fysiskt våld är lärare i fritidshem (54 procent), speciallärare och specialpedagoger (44 procent) samt grundskollärare i årskurs 1–3 (44 procent). Det är samma befattningar som i störst utsträckning upplever verbalt våld. Några lärare beskriver situationen kring utsattheten av våld och hot om våld:

”Jag upplever det som att det finns en inställning i skolan att lärare inte kan bli kränkta av elever i mellanstadiet. Att vi helt enkelt ska kunna ta verbala kränkningar och hot från dem eftersom de är små och vi i maktposition. Det är endast mycket kraftiga fysiska kränkningar som tas på allvar, som våld och slag. Och då handlar det ändå om hur vi lärare ska anpassa undervisningen/ rastvakta etc för att barnet inte ska bli arg.”

— Grundskollärare i årskurs 4–6

”När jag blivit utsatt för våld av elev har rektor följt upp det kring elev men inte kring mig. Det hade varit skönt om rektor åtminstone frågat hur jag mådde, eller hänvisat till någon för mig att prata med.”

— Lärare i förskoleklass

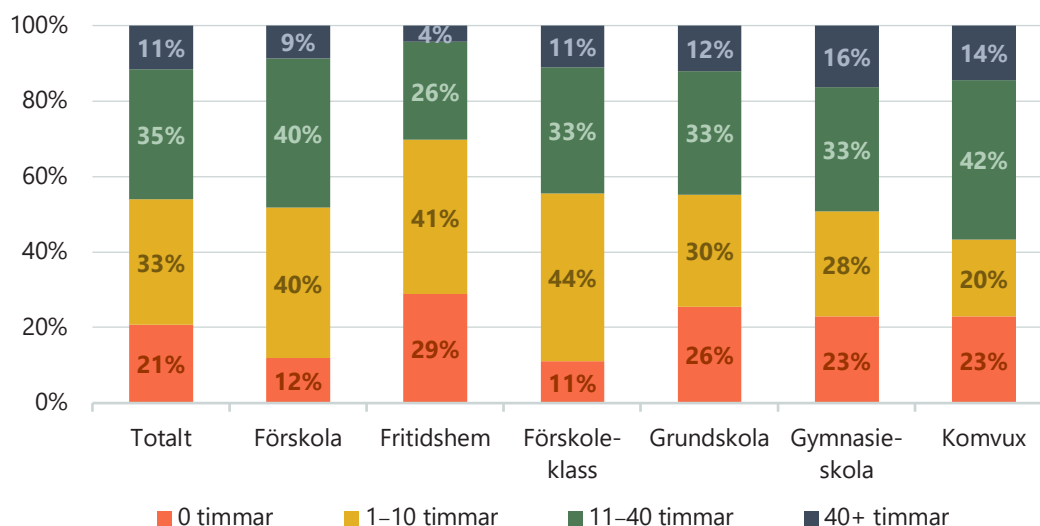
Kompetensutveckling

I kollektivavtalet HÖK21, (Läraryrskommittén och Lärarnas Riksförbunds samverkansråd, Sveriges Kommuner och Regioner och Sobona, 2021) framgår att arbetsgivaren ska säkerställa fortlöpande kompetensutvecklingsinsatser så att kvalitén i verksamheten upprätthålls. Enligt bilaga M framkommer ett riktmärke om samlad tid för kompetensutveckling motsvarande 104 timmar per heltidsanställd och verksamhetsår. Denna tid ska fördelas mellan arbetstagarna. Med kompetensutveckling avses insatser som syftar till att utveckla lärares förmåga att skapa goda förutsättningar för elevernas lärande.

Friskoleavtalet Omega (Omega Tjänsteföretagen, Läraryrskommittén och Lärarnas Riksförbund 2021) beskriver vikten av kompetensutveckling och att endast den kompetensutveckling som bygger på upplevda behov hos både läraren och skolledning ger resultat. Lärare har rätt till, men även ansvar för, att kontinuerligt utvecklas i arbetet. Genom planeringssamtal mellan skolledning och lärare kan det klargöras vilken kompetensutveckling som krävs för att den enskilde läraren och lärarlaget allt bättre skall kunna utveckla elevernas lärande.

Undersökningen visar att det genomsnittliga antalet timmar kompetensutveckling som lärare och förskollärare har fått under det senaste året endast är 22 timmar (tabell 2). Var femte har inte fått någon kompetensutveckling alls och ytterligare en tredjedel har fått högst 10 timmar (diagram 19). Typvärdet i samtliga skolformer är noll, det vill säga det är absolut vanligast att lärarna och förskollärarna inte fått någon kompetensutveckling alls. En knapp tiondel har fått 40 timmar eller mer. I kommunal sektor har lärare i grundskolan i genomsnitt fått 22 timmar kompetensutveckling, och i gymnasieskolan uppgår genomsnittet till 30 timmar. Lärare i fritidshem har i genomsnitt endast fått elva timmar.

Diagram 19. Andel svarande per kategori av antal timmar kompetensutveckling under 2022

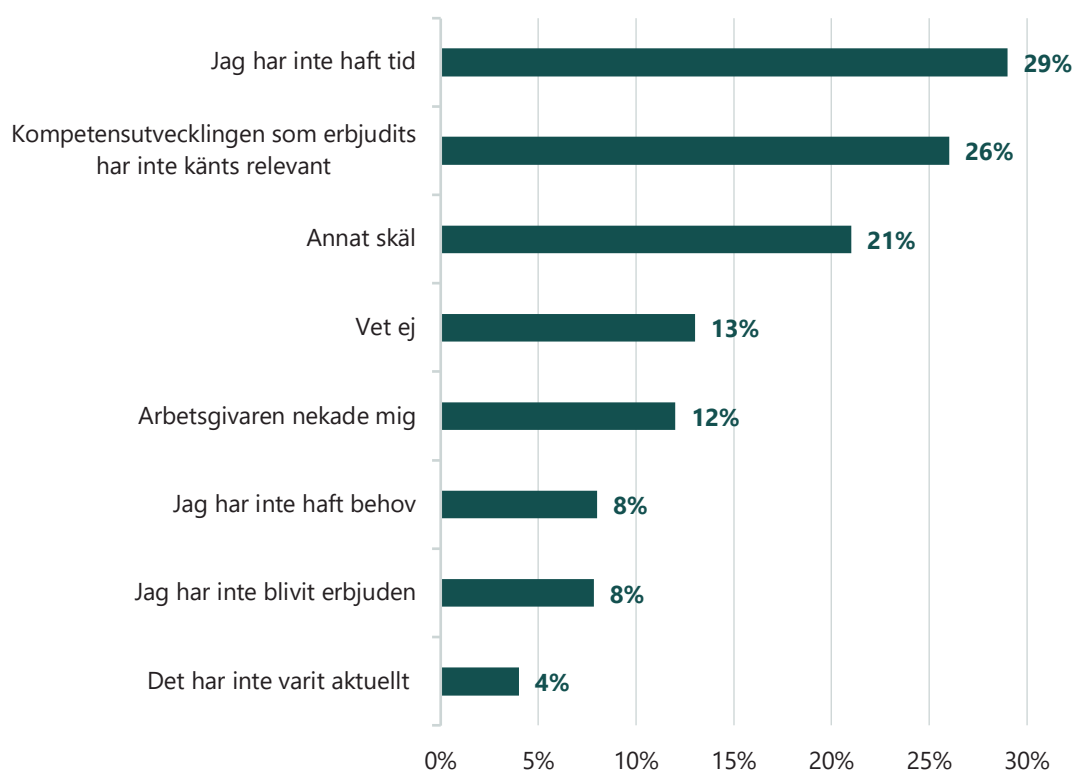

I tabell 2 framgår antalet timmar kompetensutveckling per skolform enligt flera statistiska mått. I denna framgår exempelvis att hälften av lärarna i fritidshem har fått högst 6 timmar under hela 2022. I grundskolan har var fjärde lärare (Q1) inte fått en enda timme under 2022 och i gymnasieskolan har en fjärdedel fått högst tre timmar.

Tabell 2. Timmar kompetensutveckling per skolform 2022

	P10	Q1	Medelvärde	Median	Q3	P90
Förskola	0	5	19	10	25	40
Fritidshem	0	0	11	6	15	30
Förskoleklass	0	5	21	10	25	45
Grundskola	0	0	22	10	25	50
Gymnasieskola	0	3	28	10	30	56
Komvux	0	3	37	16	30	60
Totalt	0	3	22	10	25	50

Bland de lärare och förskollärare som inte haft kompetensutveckling alls eller väldigt få timmar var de främsta skälen att de inte har haft tid eller att den kompetensutveckling som erbjudits inte har känts relevant (diagram 20). En femtedel har uppgett annat skäl och där framkommer ekonomiska skäl eller att det inte prioriteras eller uppmuntras av arbetsgivaren. I gymnasieskolan har närmare hälften angett som orsak att de inte haft tid. Andelen som upp gav att arbetsgivaren nekade dem kompetensutveckling var som högst i komvux och förskoleklass där en av fem upp gav det alternativet.

Diagram 20. Andel svarande per orsak till varför antalet kompetensutvecklingstimmar varit så få

Över sex av tio som fått kompetensutveckling anser inte att de kunnat påverka innehållet i den kompetensutveckling som de fått (diagram 21). Några lärarröster om kompetensutvecklingen som erbjuds:

”kompetensutbildning är för nuvarande chefer i princip endast kollegialt lärande”

— Gymnasielärare allmänna ämnen

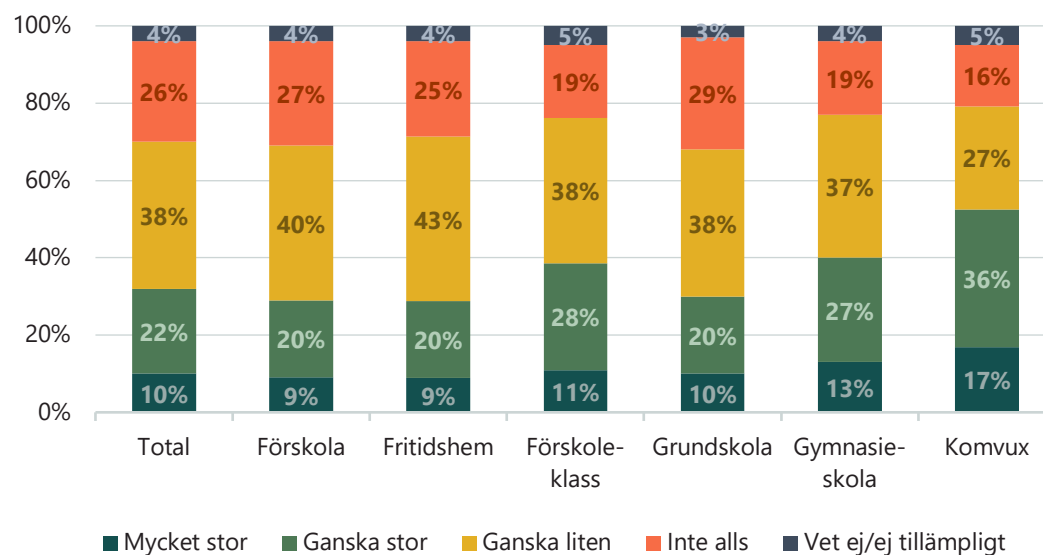
”Kompetensutveckling sker alltid med hela skolan på en gång och är inte anpassad för oss som har praktiska ämnen. Det hade varit underbart att få förkovra sig i ämneskunskaper för att kunna utveckla ämnet istället för att lära eleverna läs-strategier i praktiska ämnen.”

— Grundskollärare i åk 7–9

”Kompetensutveckling bygger mer och mer på det kollegiala och vi får sällan förkovra oss i det som vi är intresserade av utan endast det som är kommunövergripande eller som ledningen bestämt.”

— Grundskollärare i årskurs 4–6

Diagram 21. Andel svarande efter i vilken utsträckning de kunnat påverka innehållet i sin kompetensutveckling?

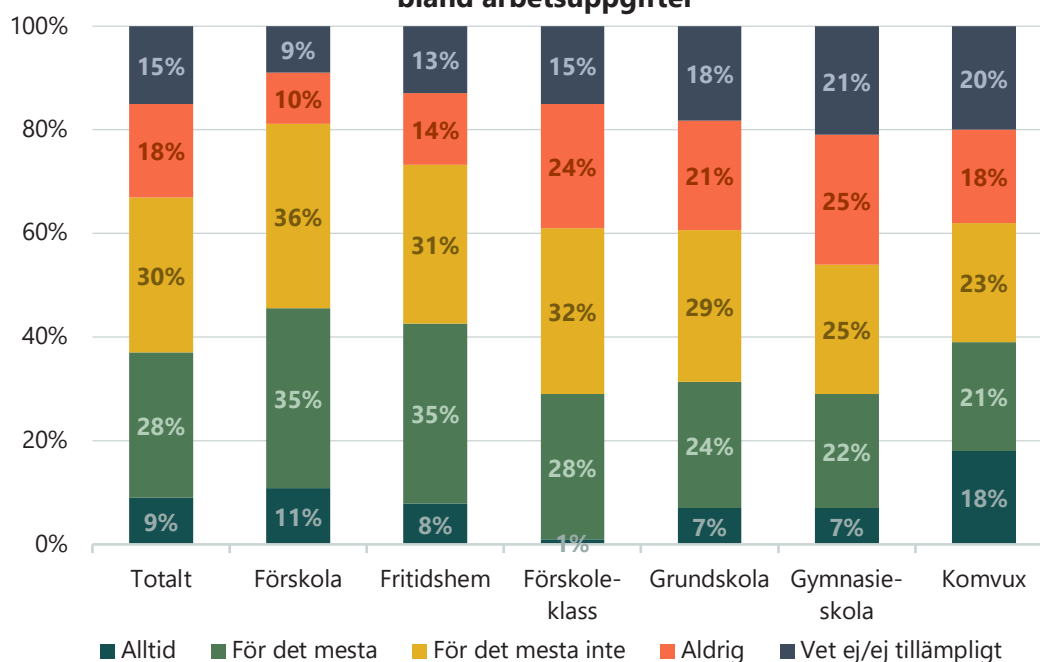

Friska arbetsplatser

Enligt Suntarbetsliv¹ finns det åtta friskfaktorer som ger en bra arbetsmiljö, som exempelvis att medarbetarna har delaktighet och inflytande, att de kan prioritera bland arbetsuppgifter och att arbetsmiljöarbete är en del av det dagliga arbetet. I enkäten har vi utgått från flera av dessa friskfaktorer för att se i vilken utsträckning det bedrivs och hur det påverkar den upplevda arbetsbelastningen bland lärare och förskollärare.

Närmare fyra av tio förskollärare och lärare får för det mesta eller alltid stöd och hjälp från chef i att prioritera bland arbetsuppgifter (diagram 22). Närmare hälften upplever dock att de för det mesta inte eller aldrig får den hjälpen.

Diagram 22. Andel som får hjälp och stöd från chef att prioritera bland arbetsuppgifter

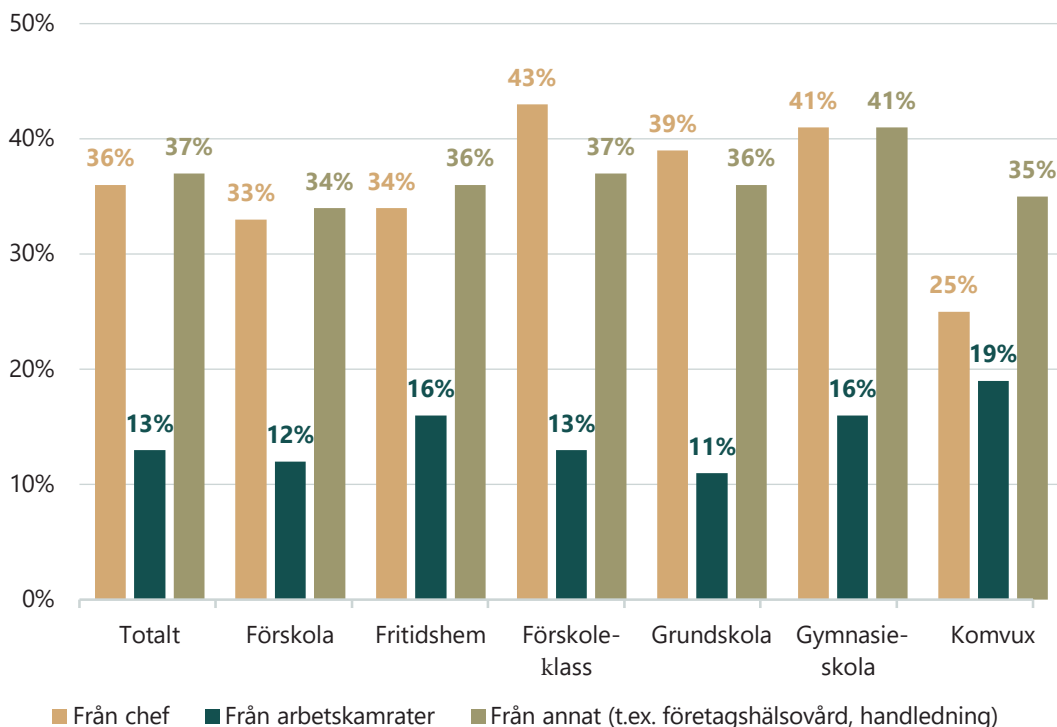

När arbetsuppgifterna känns svåra svarar 15 procent att de alltid får hjälp från sin chef och över fyra av tio upplever att de för det mesta får hjälp. 36 procent svarar dock att de sällan eller aldrig får hjälp från sin chef (diagram 23). Svaren är likartade oavsett skolform. Arbetskamrater ger bra stöd när arbetsuppgifterna känns svåra, hälften svarar att de för det mesta får hjälp av dem. 37 procent svarar att arbetskamraterna alltid ger råd eller hjälp.

När arbetsgivare saknar egna resurser eller kunskap om arbetsanpassning och systematiskt arbetsmiljöarbete för att förebygga sjukfrånvaro, så ska de ta hjälp av företagshälsovård eller motsvarande sakkunnig. Hjälpen ska vara ett komplement till det egna arbetsmiljöarbetet. Företagshälsovården kan exempelvis hjälpa till med att minska risker i arbetsmiljön eller ta fram rutiner för att fånga upp tidiga tecken på att någon mår dåligt (Försäkringskassan, 2023). I undersökningen svarar fyra av tio lärare och förskollärare att det inte varit aktuellt med råd eller hjälp från företagshälsovård. Nästan lika stor andel svarar dock att de sällan eller aldrig får den typen av hjälp.

¹ Suntarbetsliv drivs gemensamt av de fackliga organisationerna och arbetsgivarorganisationerna SKR och Sobona

Diagram 23. Andel som sällan eller aldrig får hjälp om arbetsuppgifterna känns svåra

Fyra av tio lärare och förskollärare svarar att ett systematiskt arbetsmiljöarbete i liten utsträckning eller inte alls bedrivs på arbetsplatsen (diagram 24). Det är ungefär lika vanligt förekommande i alla skolformer. Över hälften anser att det bedrivs i ganska eller mycket stor utsträckning, varav 14 procent svarar att det bedrivs i mycket stor utsträckning.

Diagram 24. Andel som uppger att systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs på arbetsplatsen

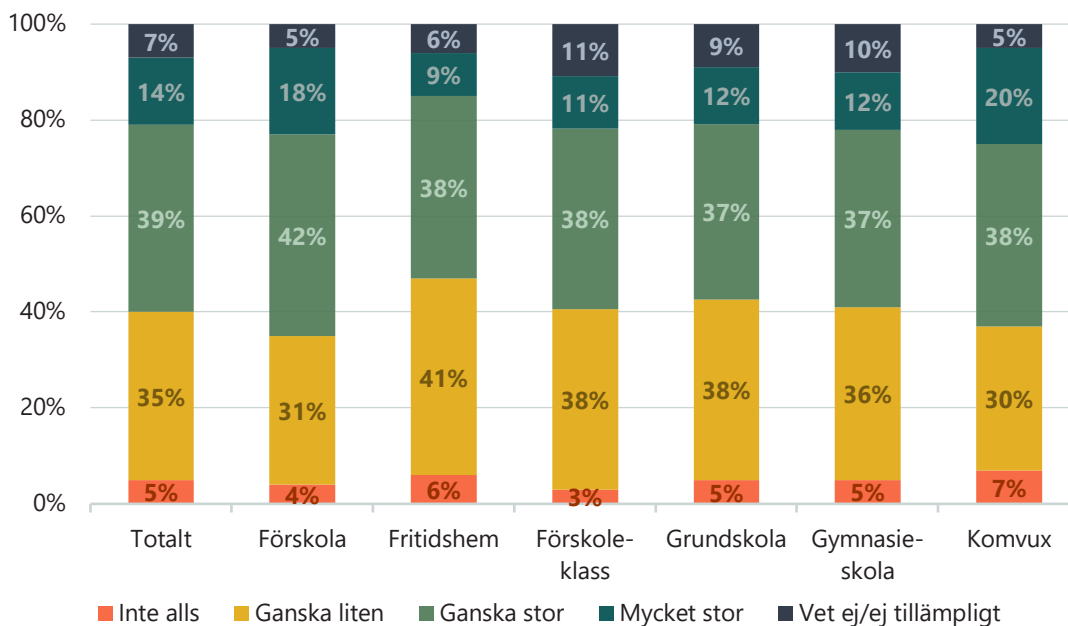
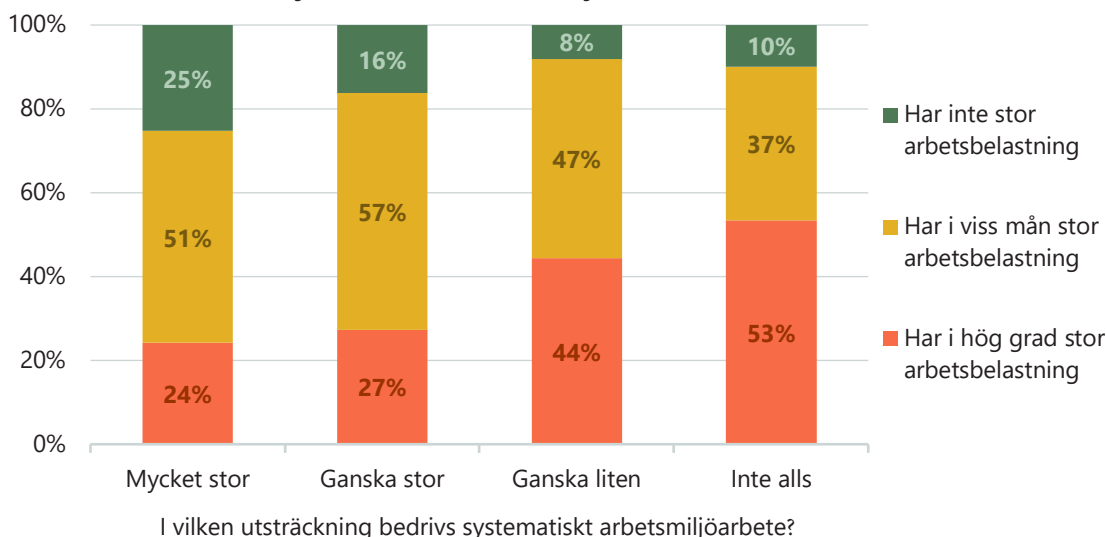

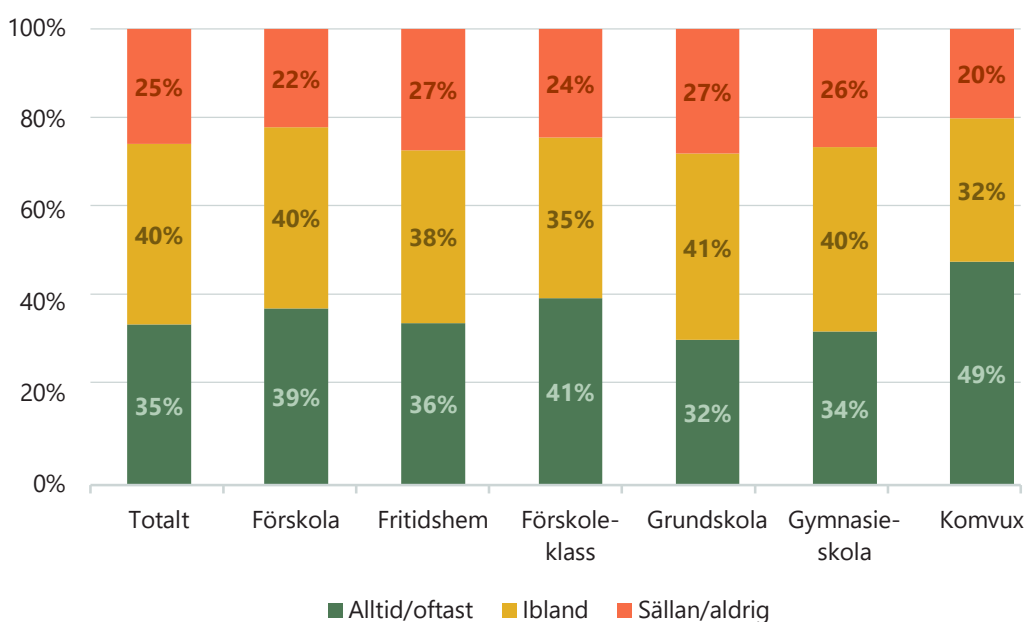
Diagram 25 visar att det systematiska arbetsmiljöarbetet har stor effekt på lärarnas och förskollärarnas arbetsbelastning. Av dem som svarar att det systematiska arbetet bedrivs i mycket stor utsträckning har en fjärdedel uppgett att arbetsbelastningen i hög grad är stor. Bland dem som svarar att det inte alls sker ett sådant arbete uppgår andelen med stor arbetsbelastning i hög grad till 53 procent.

Diagram 25. Upplevd arbetsbelastning efter i vilken utsträckning systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs

En följdfråga ställdes angående i vilken utsträckning arbetsmiljöbrister åtgärdas. Närmare en tiondel uppgav att de inte visste eller att frågan inte var tillämplig. Någon enstaka procent uppgav att frågan inte är aktuell eftersom brister inte identifieras. I stort sett ingen svarade att det inte finns några arbetsmiljöbrister. I diagram 26 ingår endast de som har en uppfattning om att

Diagram 26. Andel som upplever att påtalade arbetsmiljöbrister åtgärdas så snart det är möjligt

påtalade brister åtgärdas. Över en tredjedel svarar att påtalade brister alltid eller oftast åtgärdas så snart det är möjligt. Det är dock en betydande andel – 25 procent – som upplever att påtalade brister sällan eller aldrig åtgärdas.

Hälften av lärarna och förskollärarna svarar att det på deras arbetsplatser finns mål för att främja hälsa och motverka ohälsa (diagram 27). Över en tredjedel känner inte till om sådana mål finns och lite mer än en tiondel svarar att det inte finns.

Diagram 27. Andel som svarar att det på arbetsplatsen finns mål för att främja hälsa och motverka ohälsa

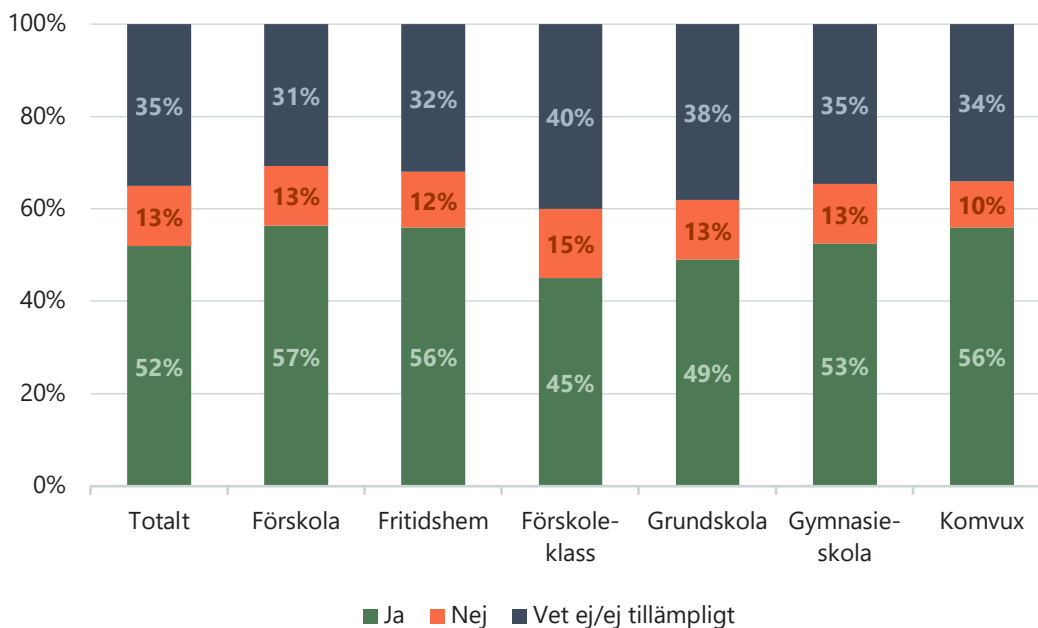
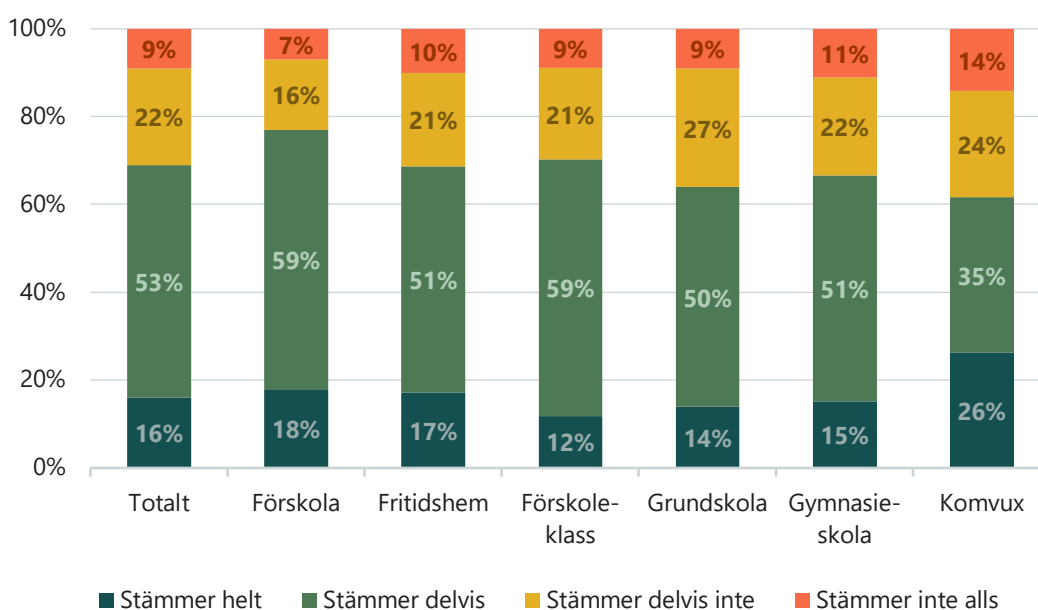

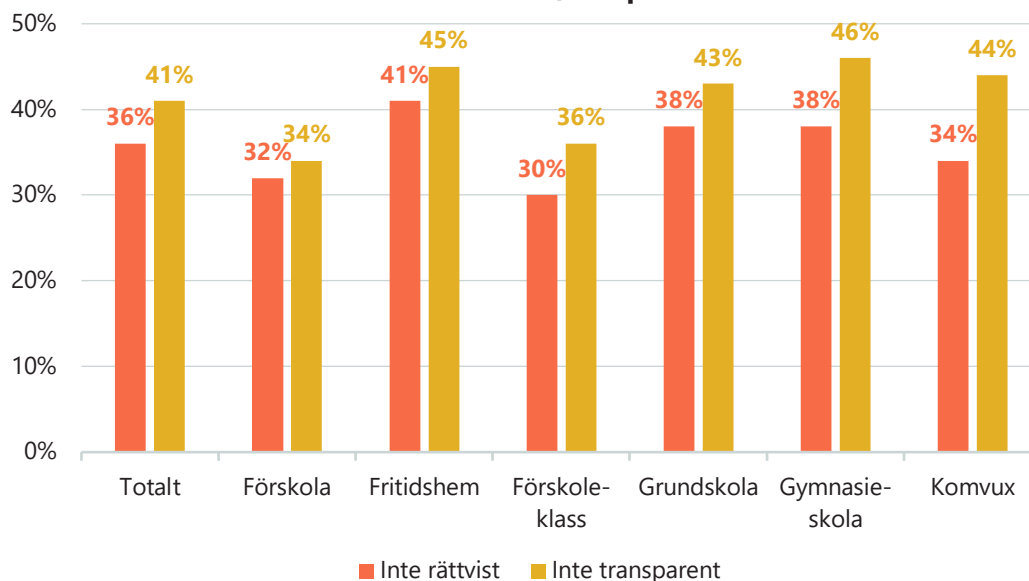
Diagram 28. Andel som instämmer i påståendet att de har möjlighet att vara med och påverka i det som bestäms på arbetsplatsen

Sju av tio instämmer helt eller delvis i påståendet om att de har möjlighet att vara med och påverka det som bestäms på arbetsplatsen (diagram 28). En tiondel svarar att de inte alls håller med om att den möjligheten finns.

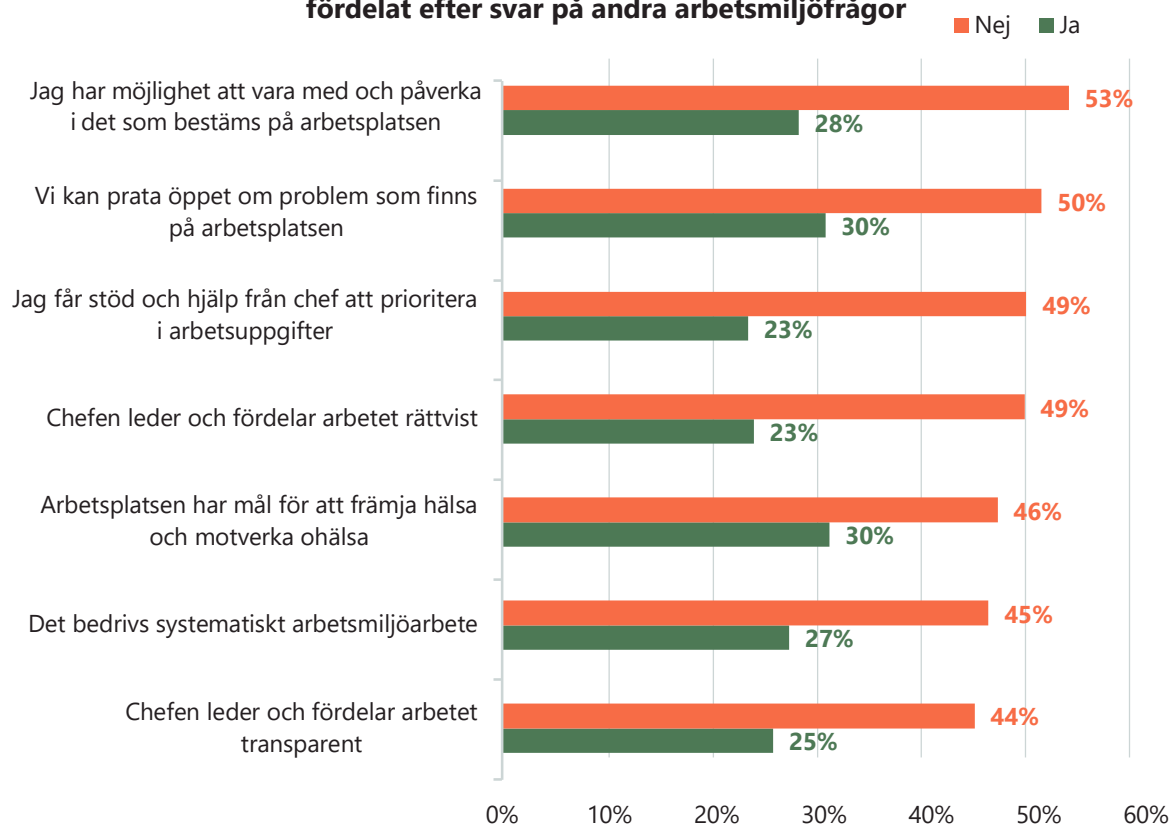
45 procent svarar att de tycker att chefen leder och fördelar arbetet rättvist och 40 procent att det sker transparent. Cirka en av fem har svarat att de inte vet eller att frågan inte gäller dem. Resterande har svarat att de inte tycker att chefen leder och fördelar arbetet rättvist (36 procent) eller att det inte sker transparent (41 procent), vilket fram går av diagram 29.

Diagram 29. Andel som upplever att chef inte leder och fördelar arbetet rättvist/transparent

I diagram 30 redovisas andelen som i hög grad upplever stor arbetsbelastning utifrån flera av ovan beskrivna arbetsmiljöfrågor. 53 procent av lärarna och förskollärarna upplever i hög grad stor arbetsbelastning när de inte har möjlighet att påverka i det som bestäms på arbetsplatsen. Motsvarande andel bland dem som har den möjligheten är 28 procent. När chefen hjälper till att prioritera bland sina medarbetares arbetsuppgifter svarar 23 procent att de i hög grad har stor arbetsbelastning, och när lärarna och förskollärarna inte får det stödet av sin chef är andelen med stor arbetsbelastning dubbelt så hög.

Diagram 30. Andel som upplever hög arbetsbelastning fördelat efter svar på andra arbetsmiljöfrågor

Anm: I vissa fall utgörs Ja av andelen som instämmer i mycket/ganska stor utsträckning i påståendet och motsvarande gäller det liten utsträckning/inte alls för andelen som svarar nej.

Metodbeskrivning

Denna undersökning är gjord inom ramen för Sveriges Lärares medlemspanel. Medlemspanelen skiljer sig från andra webbpaneler på flera viktiga sätt, vilket ökar kvaliteten på uppgifterna och deras representativitet. Nedan ges först en generell beskrivning av medlemspanelen. Därefter redovisas specifika uppgifter för den här undersökningen.

Medlemspanelens urvalsram och representativitet

Sveriges Lärares medlemspanel skiljer sig från många andra webbpaneler på följande sätt.

För det första är medlemspanelen inte en så kallad självrekryterande panel. Till en självrekryterande panel anmäler individen att den vill delta i undersökningar. I en självrekryterande modell har inte alla personer i den egentliga urvalsramen (den population man vill beskriva med undersökningen) samma sannolikhet att kunna ingå i urvalet – det är ju bara de som sökt upp och hittat anmälningssidan till panelen som ingår i den slutliga panelen. Detta kan innebära att personer som aktivt söker sig till panelen har vissa egenskaper som de som inte söker sig till panelen saknar, vilket kan påverka undersökningsresultatets tillförlitlighet och representativitet.

Vid rekryteringen till Sveriges Lärares medlemspanel tillfrågas i stället samtliga medlemmar om de vill ställa upp. Det innebär att alla personer i urvalsramen (förbundets medlemmar) initialt har samma sannolikhet att ingå i panelen. Det finns fortfarande ett selektionsproblem även med detta rekryteringssätt, då olika personer kan vara olika benägna att tacka ja till inbjudan. Men det problemet fanns också med den historiskt vanliga enkäten via brev på posten: vissa är mer benägna än andra att svara. Rekryteringsförfarandet minskar skevheten som uppstår i en självrekryterande panel genom att alla individer i urvalsramen kontaktas med samma förfrågan.

För det andra har Sveriges Lärare, via sitt medlemsregister, full kunskap om hur medlemspanelens urvalsram ser ut, och mer detaljerade uppgifter än vad till exempel vissa undersökningsföretag med självrekryterade paneler kan ha. Uppgifterna kan dessutom kopplas samman med vissa offentliga uppgifter om skolor, lärare och elever i Skolverkets databaser. Detta innebär att Sveriges Lärare redan vid upprättandet av panelen kan avgöra hur representativ medlemspanelen är i förhållande till urvalsramen. Tillsammans med en analys av en specifik undersöknings svarsfrekvenser, kan vi dessutom avgöra hur representativa resultaten är. Vid behov kan också resultaten viktas.

För det tredje görs alltid obundna slumpmässiga urval inom medlemspanelen som ett led i att minska den eventuella effekten av selektionsproblemet som beskrivs ovan. Det vill säga, en individ som tackat ja till att delta i undersökningar kan aldrig veta – eller påverka – vilka undersökningar densamme inbjuds att delta i.²

² Vidare läsning: Göritz, A. S. & Neumann, B. P. (2016). The longitudinal effects of incentives on response quantity in online panels. *Translational Issues in Psychological Science*, (2) s.163–173; Martinsson, J. & Andreasson, M. (2013). Olika metoder – lika resultat? Göteborg: Göteborgs universitet; Wang, W. et al. (2014). Forecasting elections with non-representative polls. *International Journal of Forecasting*, (31) nr 3 s.980–991; Couper, M. P. (2011). The future of modes of data collection. *Public Opinion Quarterly*, (75) nr 5 s.889–908; Yeager, D. S. et al. (2011) Comparing the accuracy of rdd telephone surveys and internet surveys conducted with probability and non-probability samples. *Public Opinion Quarterly*, (75) nr 4 s.709–747.

Medlemspanelen och riksrepresentativitet

Medlemspanelens urvalsram är Sveriges Lärares medlemmar. I och med att alla Sveriges lärare och studie- och yrkesvägledare inte är medlemmar i Sveriges Lärare kan inte resultat av undersökningar gjorda i medlemspanelen per automatik generaliseras till hela landets lärarkår. Med detta sagt är det ändå viktigt att påpeka att en mycket stor andel av landets legitimerade och behöriga lärare och studie- och yrkesvägledare är medlemmar i Sveriges Lärare.

Därför är överlappningen av de två urvalsramarna stor (se figur M1) samt att de liknar varandra i mycket stor utsträckning. Till exempel är mått som medelålder och andel individer i fristående skolor helt överensstämmande mellan de båda urvalsramarna.

Urval och svarsfrekvens till denna undersökning

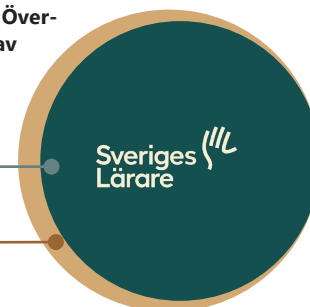
Målgruppen för den här undersökningen var lärare och förskollärare i skolväsendet, från förskola till komvux.

Det slutgiltiga nettourvalet och svarsfrekvensen framgår av tabell M2.

Figur M1: Överlappning av urvalsramar

Medlemmar

Icke medlemmar

Tabell M2: urval och svarsfrekvens

	Antal	Andel
Bruttourval	5 096	100%
Felaktiga kontaktuppgifter	36	0%
Ej i målgrupp	10	0%
Nettourval	5 050	100% (99%)
Antal svarande	2 342	
Därav ej fullföljda	116	
Svarsfrekvens beräknat på nettourval		46%

Datainsamling

Datainsamlingen genomfördes under perioden 3 maj–26 maj 2023. Totalt skickades två påminnelser.

Referenser

- Almega Tjänsteföretagen, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund (2021), *Kollektivavtal Frikolor 2021–2023*
- Arbetsmarknadsdepartementet ARM (1977), *Arbetsmiljölag (1977:1160)*
- Arbetsmiljöverket (2021), *Arbetsmiljöundersökningen: Andel av de sysselsatta enl. arbetsmiljöundersökningen för ett urval arbetsmiljöfrågor efter yrke SSK2012*. Statistikdatabasen, SCB.
- Arbetsmiljöverket (2023). *Arbetsorsakade besvär 2022*. Arbetsmiljöstatistik Rapport 2023:02. Ansvarig utgivare: Ann Ponton Klevestedt.
- Försäkringskassan (2023), <https://www.forsakringskassan.se/arbetsgivare/att-forebygga-sjukfranvaro-bland-medarbetare>
- Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds samverkansråd, Sveriges Kommuner och Regioner och Sobona – Kommunala företagens arbetsgivarorganisation (2021), *HÖK 21 – Bilaga M – Arbetstider för lärare*
- Lärarförbundet (2018) *Mer tid för kvalitet och arbetsglädje – 2000 lärare i fritidshem om sin arbetssituation*. Stockholm
- Lärarförbundet (2020). *Förskollärare: barngrupperna är fortfarande för stora! – En rapport om förskollärares förutsättningar: barngruppers storlek, förskollärartäthet och personaltäthet*. Stockholm
- Lärarnas Riksförbund (2021) *Lärare på bristningsgränsen Lärarnas Riksförbunds arbetsmiljöundersökning 2021*
- SCB (2023), *Lärare utanför yrket 2022/2023. Temarapporter 2023:6*. Örebro: SCB.
- Skolverket (2021), *Lärarprognos 2021 – Redovisning av uppdrag att ta fram återkommande prognoser över behovet av förskollärare och olika lärarkategorier*, Stockholm.
- Skolverket (2019), *Attityder till skolan 2018 – Rapport 479*. Stockholm: Skolverket.
- Suntarbetsliv, som drivs gemensamt av de fackliga organisationerna och arbetsgivarorganisationerna SKR och Sobona, hämtad från (2023-11-24): <https://www.suntarbetsliv.se/verktyg/friskfaktorstarten>
- Sveriges Lärare (2023:1) *Gruppstorlekar, personaltäthet och särskilt stöd i förskolan*, Statistiskt faktablad 2023:4.
- Sveriges Lärare (2023:2) *Gruppstorlekar, extra anpassningar och särskilt stöd i fritidshem*, Statistiskt faktablad 2023:1.
- Sveriges Lärare (2023:3) *När lärare tystas – En rapport om tystnadskultur inom det svenska skolväsendet*, Stockholm 2023 (tidigare utgiven av Lärarförbundet & Lärarnas Riksförbund december 2022)
- Sveriges Lärare (2023:4) *Pengarna är slut – Om hur det sparas och gnetas på de kommunala skolorna*
- Utbildningsdepartementet (2010), *Skollag (2010:800), 4 kap. Kvalitet och inflytande, systematiskt kvalitetsarbete*

Sveriges lärare har det viktigaste samhällsupdraget – att ge våra barn och elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet. Och lärare ska ha bra löner och bra villkor. Som det största akademikerförbundet jobbar vi för att göra skillnad för Sveriges lärare och studie- och yrkesvägledare. Med 300 000 medlemmar är vi en kraft att räkna med på varje arbetsplats.

Sveriges **Lärare**

sverigeslarare.se/undersokningar — SVLU012 2024-03